

„A megbékélés és az igazságosság akkor kezdődik, amikor a valós dolgokat tanítjuk gyermekeinknek a másiktól.” „Az én Krisztusom sohasem a kard Krisztusa” ➤ 8–9. oldal	„A jó működésre garanciát csak az nyújt, ha elszánt, egyházas, szolgálatra odaszánt életű emberek vesznek részt az egyházkormányzás minden szintjén.” Interjú dr. Korányi Andrással ➤ 13. oldal	„Azt tapasztaljuk, a mély mondanivalójú szövegek frissebb, modernebb, populárisabb zenei kontösbe öltöztetve új életre kelnek, és a fiatalabb generációk számára is érthetővé, befogadhatóvá válnak.” Népelemek – újrhangszerelve ➤ 5. oldal	Ki az, akit várunk? ➤ 11. oldal Miként fér meg a bizmut-ferrát a teknővájás mellett? ➤ 6. oldal Merre tovább? – Egyházunk stratégiai kérdései egy gyülekezeti tag szemével ➤ 10. oldal Az országos iroda melléklete ➤ 7. oldal
---	--	---	---

Múlt szombat délután Tamás-mise, vasárnap a délelőtti istentiszteletet követően pedig játékonysági célú vásár „nyitotta meg” az adventi időszakot a kolozsvári evangélikus gyülekezetben.

➤ Bővebb beszámoló a 4. oldalon

IDÉN UTOLJÁRA ÜLÉSEZETT A ZSINAT

Tavasszal megkezdődhetnek a választások egyházunkban

➤ A zsinati tagok jó része piros sállal a nyakában érkezett az elmúlt pénteken, november 25-én a fásori gimnázium dísztermében megtartott zsinati ülősszakra. A Szemem Fénye Alapítvány ugyanis játékonysági célú gyűjtést indított a gyógyíthatatlan betegségben szenvedők megsegítésére. A fásori gimnázium csatlakozott ehhez a nemes kezdeményezéshez, ezért az ülősszakra érkező zsinati tagokat az intézmény diákjai kihelyezett perselyekkel fogadták, amelyekbe kétszáz forintot kellett bedobni. A diákok ezután egy-egy piros sállal ajándékozták meg az adakozót. E zsinati ülősszaknak egyébként nemcsak az volt a tétje, hogy a gyűjtés eredményes lesz-e, hanem sokkal inkább az, hogy a tavasszal induló választási folyamat zökkenőmentesen megkezdődhessen. A zsinat előtt ugyanis két olyan törvénymódosítás is feküdt – az egyház igazgatásáról, illetve a választásról szóló –, amelynek a meg tárgyalása és elfogadása mindenképpen szükséges volt a választások megkezdése előtt.

A testületnek azonban előbb egyéb ügyekben kellett döntést hoznia, miután – Rostáné Piri Magdának, a Vasi Egyházmege esperesének áhítatát követően – megkezdte a munkát. Először is új diakóniai intézmények alapításáról, illetve két intézmény egybeolvasásáról kellett határozni. Két gyülekezet – a tabi és a pilisi – szeretne diakóniai alapszolgáltatást indítani december 31-ével. Ezeket a törekvéseket a zsinat támogatta és jóváhagyta. A Szarvas-Újtemplomi Evangélikus Szeretetintézmények viszont megszűnnek önállóan működni, és beolvad a Szarvas-Ótemplomi Szeretet-szolgálat diakóniai intézményébe. Így a két szolgálat egységes, országos fenntartású intézménnyé válik. A következőkben a Szolidaritási Alapról szóló törvény hatályba lépésének elhalasztásáról szóló hatá-

rozattervezetet vitatták meg és fogadták el a zsinat tagjai. Az alapról rendelkező törvény elfogadása óta tudott volt, hogy a hatályba léptetéshez szükség van a gyülekezettámogatási rendszer felülvizsgálatára. Ezt a munkát a zsinat elnöksége kezdte el, majd a zsinati elnökség és az országos presbitérium által delegált tagokból álló munkacsoport folytatta. Az e munkával kapcsolatos zsinati feladatok eredményét tárgyalta meg az ülés általános vitában. A soron következő – jövő februárban esedékes – zsinati ülősszakon várhatóan megválasztják a Szolidaritási Alap új vezetőjét is, akit szintén bevonnak majd az előkészítésbe. Ezért a törvény hatálybalépésének dátuma 2013. január 1-jére módosult. Ezek után következett az igazán „nagy falat”, az egyház szervezetéről és

igazgatásáról szóló 2005. évi IV. törvénynek, valamint a választásokról és a szavazásról szóló 2005. évi VII. törvénynek az általános, majd részletes vitája. Az izgalmakat nem csak a törvény fontossága növelte – különösen lényeges volt, hogy a zsinat ne vájon ismét határozatképtelenné. A választások szempontjából ugyanis elengedhetetlen volt, hogy mindkét törvény módosításairól szavazni lehessen, hiszen a két jogszabály számtalan ponton kapcsolódik egymáshoz. A vita előtt azonban még a választásokkal összefüggő két beadványról kellett dönteni. Prőhle Gergely országos felügyelő módosító indítványt nyújtott be a zsinatnak azzal kapcsolatban, hogy a tényfeltáró bizottság – az egyházmegei szinttől felfelé, a működési rendjében foglalt eljárással – jogosult legyen elvégezni a jelölt állambiztonsági szempontú, alapszintű vizsgálatát a jelölés elfogadásával egyidejűleg. A zsinat ezt a módosító indítványt elfogadta. A másik indítványt az Északi Egyházkerület közgyűlése fogalmazta meg. Az előterjesztők azt javasolták, hogy tavasszal csak gyülekezeti szinten történjen hatéves ciklusra a választás, az egyházmegei szinttől felfelé viszont csak két évre, hogy ez idő alatt lehetőség nyíljon egy kellőképpen átgondolt és kidolgozott választási törvény elfogadására. Ezt a javaslatot a zsinat elutasította, illetve nem vette napirendjére.

➤ Folytatás a 3. oldalon

Szeretethe öltözve

■ NÉMETH ZOLTÁN

A legnagyobb elismerésben, megbecsülésben részesülök immáron harmadik éve – idén ismét felkértek az egyik óvodából, hogy december 6-án játsszam el a Mikulás szerepét. Téved, aki viccelődésnek véli ezt. Egészen komolyan gondolom, hogy ennél nagyobb megbecsülésben nem lehet részesülni. Amikor legutóbb ott ültem az óvoda előszobájában, hallgattam a gyerekek Mikulás-hívogató énekét, próbáltam egy ormóttan kesztyűvel az álszakáll és -bajusz szálait kipiszkálni a számból és az orromból és látni a saját verejtékemtől bepárasodott álszemüvegen keresztül, volt alkalmam végiggondolni, hogyan is állok én a Mikulással.

Emlékszem, amikor még feltétel nélkül hittem benne, akkora gyereként, mint most az ajtó túloldalán éneklők, amikor aludni sem tudtam az izgalomtól, hogy mi lesz reggel az odakészített csizmbában. Aztán emlékszem persze a felvilágosult évekre, amikor előbb fölünyes felsőbbrendűséggel, majd – még mindig kívül-állóként – elnéző mosollyal figyeltem a Mikulás körüli mizériát. És tessék,

most itt ülök egy óvodában, és én vagyok a Mikulás. Mintha a hit útján is hasonlóképpen vezetne minket az Úristen. A kérdés nélküli, mindennel azonosuló naivitás és a mindent megkérdőjelező fölünyes kívülállás állomásai után egyszer csak azt vesszük észre, hogy akaratának, szeretetének eszközeivé, szereplőivé lettünk, mert anélkül, hogy észrevettük volna, az általa nekünk szánt szerephe öltöztetett minket. Most vasárnap már a második gyertyát gyújtjuk meg a koszorún. Adventi elcsendesedésünkben jusszon eszünkbe Krisztus apostolának, Pálnak intése: „Mindezek fölé pedig öltösz fel a szeretetet, mert az tökéletesen összefog mindent.” (Kol 3,14) Csodálkozunk rá néha, hogyan tesz az Úristen – hogyan tesz a szeretet – észrevétlenül örömet szerző és örömet átélő Mikulásokká, angyalokká, pásztorokká, napkeleti bölcsékké így vagy úgy, reménység szerint, mindannyiunkat. Még ha nem lesz is rajtunk alufóliából angyalszárny vagy kenderkőcből álszakáll.

A szerző a pécsi evangélikus gyülekezet lelkésze

Fókuszban a finn–magyar testvérkapcsolatok

➤ Egyházunk országos irodájának ökömenikus és külügyi osztálya először hívta össze munkamegbeszélésre azon magyarországi gyülekezetek lelkész és világi képviselőit, amelyeknek finnországi testvérgyülekezetük van.

Az Északi Egyházkerület székházában tartott november 28-i találkozó negyvenöt résztvevője elsőként dr. Fabiny Tamás püspök áhítatát hallgatta meg. Egyházunk külügyi munkáért felelős lelkészi vezetője Péld 17,17 alapján („Mindig szeret a barát, de testvérré a nyomorúságban válik”) a finn és a magyar egyház sorsközösségéről beszélt.

Baranyay Csaba községi lelkész a Finn Evangélikus Egyházban bekövetkezett legújabb szerkezeti változásokról szólt, majd dr. Joób Máté evangélikus lelkész, egyetemi oktató a különféle ébredési mozgalmakat, mai lelkeségi formákat mutatta be.

Pap Kinga Marjatta külügyi munkatárs vezette azt a fórumbeszélgetést, amelynek keretében a gyülekezeti testvérkapcsolatok sokféleségéről számoltak be a résztvevők. Cselovszkyné dr. Tarr Klára, az ökömenikus és külügyi osztály vezetője vázolta a 2012-ben esedékes finnugor lelkészkonferencia előkészületeit. A találkozónak ezúttal az észtországi Tartu ad majd otthont. A maga nemében egyedülálló munkamegbeszélés jó lehetőséget

kínált a tapasztalatcserére és a jövő közös tervezésére. A találkozó után a résztvevők a finn nagykövetségre mentek, ahol Jari Vilén, Finnország budapesti nagykövete adott fogadást a vendégek tiszteletére.

➤ Forrás: Evangelikus.hu

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Mennyei Atyánk, az idő fog-
ságában élünk. Versenyt futunk a
percekért. Olyan sűrű, túlterhelt a je-
lenünk, hogy sokszor se erőnk, se ked-
vünk a holnapot várni. Szólíts meg
minket, hadd halljuk meg szavadat!
Add, hogy beleférjen napjainkba egy
kis csend, hallgatás, rád figyelés, és
észrevegyük közöttünk is növekvő or-
szágodat! Jézus Krisztusért kérünk...
[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg
minket!*
[Lektor:] Urunk, te eljöttél kö-
zénk. Szent Fiad által megízlelted a
földi lét minden korlátját, terhét. Itt-
léteddel meg is szentelted vándorlá-
sunkat, megváltó szeretetteddel meg
is nyitottad előttünk eljövendő orszá-
godat. Kérünk, hadd éljünk bölcsen
földi időnkkel, készülve a végső talál-
kozásra! Jézus Krisztusért kérünk...
[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg
minket!*
[Lektor:] Urunk, ne engedd, hogy
az ünnepre készülődés forgatagában
megfeledkezzünk egymásról. Hadd
jusson szeretetünkéből, időnkéből, mo-
solyunkból, türelmünkéből éppen azok-
nak, akik mellett már sokszor elmen-
tünk. Te olykor éppen azokon az uta-
kon érkezel, amelyeket egymás felé ki-
építünk. Jézus Krisztusért kérünk...
[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg
minket!*
[Lektor:] Urunk, imádkozunk azo-
kért, akik nem remélik, hogy bármi is
megváltozhat, megújulhat az életük-
ben. Azokért, akik tele vannak a tehe-
tetlenség feszültségével, aggodalmas-
kodnak a jövő miatt. Láttasd meg ve-
lünk szereteted hatalmát, hogy rád
merjék bízni magukat, és elcsituljanak
félelmeik. Jézus Krisztusért kérünk...
[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg
minket!*
[Lektor:] Urunk, a válságok idejét
éljük. A létbizonytalanság, önzés,
elvtelen kompromisszumok, érdekek
hálói minket is fojtogatnak. Váls meg
mélységeinkből, hogy terhek hordo-
zására is kész szereteted vezessen
minket! Jézus Krisztusért kérünk...
[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg
minket!*
[Lelkész:] Urunk, a világban annyi
ellentét állít szembe egymással és tesz
bennünket ellenségekké. Vezess min-
ket a bűnbánat és a megbocsátás út-
ján, hogy örömmel ülhessünk majd
egy asztalnál a te országodban Jézus
Krisztus, a mi Urunk által.
[Gyülekezet:] *Amen.*

SEMPER REFORMANDA

„Mert hogy beszélhet az a Szentlélek
műveiről az első törvénytáblában, vi-
gasztalásról, kegyelemről, bűnök-
nek bocsánatáról, aki a Szentléleknek
műveit a második törvénytáblában
sem meg nem becsüli, sem hozzájuk
nem tartja magát, holott emezeket
megértheti, tapasztalhatja, amazokat
ellenben soha ki nem próbálta, ki
nem tapasztalta. Eszerint bizonyos,
hogy bennük nincsen sem a Krisztus,
sem a Szentlélek, hogy nem értik, és
hogy fecsegésük nem egyéb, mint
puszta buborék..., vagyis tanítják is
Krisztust, és el is pusztítják azáltal,
hogy tanítják.”
➤ *Luther Márton:*
A zsinatokról és az egyházzól
(*Márton Jenő fordítása*)

ADVENT MÁSODIK VASÁRNAPJA – LK 17,20–30

Köztünk vagy bennünk?

„Az Isten országa nem úgy jön el, hogy
az ember jelekből következtethetne rá”
– feleli Jézus a farizeusoknak, akik azt
kérdték, hogy mikor jön el az Isten
országa.
Jézus az égi jelenségek megfigye-
lésére használt szakkifejezéssel él. A
zsidók kizárólag az ünnepek idejének
megállapítására figyelték az égitestek
mozgását. Úgy gondolták, hogy az Is-
ten országának eljövele a világ szá-
mára ítélet, számukra viszont olyan
ünnepp lesz, amelynek jelentősége a
húsvétét is felülmúlja. Ezért feltéte-
lezték a farizeusok, hogy ha a húsvét
idejét ki lehet számítani az égitestek
mozgásából, akkor az Isten országá-
nak eljövételét még inkább.
Jézus ezt elutasítja. Azt mondja,
hogy akik az eget kémelve keresik az
Isten országa eljövételének jeleit, azok
számára nincs jel. Mert – mint már
korábban, Keresztelő János követéinek
adott válaszában utalt rá – a jelek itt
vannak a földön: „*Vakok látnak, sán-
ták járnak, leprások tisztulnak meg,
süketek hallanak, halottak támadnak fel,
a szegényeknek az evangélium
hirdetetik...*” (Lk 7,22) Ha a farizeusok
ebből sem ismerik fel, hogy küszöbön
áll az Isten országának eljövele, sőt
Jézus személyében már el is jött, ak-
kor számukra nincs több jel.
Jézus nem helyhez, hanem a ma-
ga személyéhez köti az Isten országá-
nak jelenlétét. Földi működése idején
az Isten országa ott volt, amerre ép-
pen járt, és azok között volt, akik kö-
vették, hallgatták őt. Föltámadása és
mennymbemenetele óta pedig Jézus je-
lenléte végképp nem köthető földraj-
zi helyhez. Az Isten országa ott van,
ahol legalább ketten-hárman Jézus

nevében gyűlnek össze, hallgatják
az ő evangéliumát, és hisznek benne,
azaz levonják a szükséges követke-
ztetéseket. Mert Jézust a farizeusok is
hallgatták, csak éppen rossz követke-
ztetéseket vontak le a szavaiból. Ezért
akarták elfogni és megölni. Akik vi-
szont a megfelelő következtetéseket
vonják le Jézus beszédéből, azok kö-
zött rejtetten mindig jelen van az Is-
ten országa, mint ahogy rejtetten
maga Jézus is jelen van közöttük, mi-
ként hallhatták övéinek tett ígértét:
„...*én veletek vagyok minden napon a
világ végezetéig*” (Mt 28,20)
Akik úgy beszélnek az Isten orszá-
gáról, mint földrajzi helyről vagy
helyként is fölfogható – egyházi vagy
éppen az intézményes egyháztól el-
határolódó – közösségről, azok szá-
mára Jézus felelete ma is az, amit egy-
kor a farizeusoknak adott: „*Ha ezt
mondják majd nektek: Íme, ott, vagy
íme, itt van, ne menjetek oda, és ne
fussatok utána!* ... *Mert az Isten or-
szága közöttetek van!*”
Amikor pedig Isten úgy dönt, hogy
lejár a kegyelmi idő, és Jézus kilép a
rejtőzködésből, hogy leplezetlenül
mutassa meg dicsőségét a világnak,
akkor jelenléte – miként a villámlás –
egy szempillantás alatt mindenki szá-
mára nyilvánvaló lesz. Akkor az Isten
országa – minden más királyság és ha-
talom helyére lépve – az egyetlen or-
szág lesz az újjáteremtett földön. Ám
Jézus második eljövételének és az Is-
ten országa dicsőségben való megnyi-
latkozásának éppúgy nem lesznek
kiszámítható jelei, mint ahogy Nőé
idején a világra törő és az akkori or-
szágokat elsőprő özönvíznek sem
volt kiszámítható jele. Az emberek mit

sem sejtve „*ettek, ittak, házasodtak,
férjhez mentek, egészen addig a napig,
amíg Nőé be nem ment a bárkába*”. Jé-
zus szerint így lesz ez az ő második el-
jövele előtt is.
„...*azon az éjszakán ketten lesznek
egy ágyban, az egyik felvételik, a má-
sik pedig ott hagyatik. Két asszony örül
ugyanott, az egyik felvételik, a másik
pedig ott hagyatik. Ketten lesznek a
mezőn, az egyik felvételik, a másik ott
hagyatik*” – Ezzel Jézus azt jelzi, hogy
nem az lesz a döntő, mit csinál éppen
valaki, vagy hogy hol tartózkodik.
Lesznek, akik az ágyukban pihennek,
lesznek, akik virrasztanak, és ugyan-
azt a munkát végzik, és „*az egyik fel-
vételik, a másik pedig otthagytatik*”
Jézus nem azt mondja, hogy min-
denkor készen kell állni, hanem arra
figyelmeztet, hogy ami történni fog,
arra egyszerűen nem lehet felkészül-
ni. Nem a felkészültségen, hanem a
választottságon fog múlni, hogy kit
vesznek fel és kit hagynak el az angya-
lok. *Luther* jól érti, amikor azt mon-
dja, hogy akkor mindenki oda kerül,
ahová tartozik. Akik Istenhez tarto-
znak, azokért az angyalok jönnek el,
hogy elragadják őket. Akik nem Isten-
hez tartoznak, azokat a pokol szolgálai
gyűjtik össze. Mert amikor learatják
a földet, a menny is és a pokol is meg-
találja és elviszi, ami az övé.
Az ember hovatarozását pedig
nem az dönti el, hogy az „aratás” nap-
ján, a szétválasztás és az összegyűj-
tés óráján éppen hol tartózkodik és
mivel foglalatoskodik. Hogy ezt meg-
érthessük, nem szabad elutasíta-
nunk Jézus kijelentésének nyelvtani
szempontból elsődleges értelmét:
„*Az Isten országa bennetek van!*”

Szívvel-lélekkal – és értelemmel... A liturgia racionális és eksztatikus vonatkozásai II.

➤ **Múlt héten hatalmas témába
fogtunk, elkezdtük legalább
érintőlegesen felvázolni a litur-
gia racionális és eksztatikus ol-
dalát. Kifejtettük az egyik oldal
ismérveit, s most – kis ismétlés
és elmélyítés után – sort kerí-
tünk arra, hogy bemutassuk a
másik (sokak számára talán iz-
galmasabb) oldalt is.**

A racionalizmus kora ugyan elhitet-
te az emberiséggel, hogy értelmünk-
kel mindent fel tudunk fogni, de
minél jobban tudatosítjuk a liturgia
ismereteit, annál több olyan pontra
lelünk, ahol megáll a tudományunk:
pillanatok, események, folyamatok,
amelyek túlmennek az értelmünk
befogadóképességén. Ezt nemcsak
azért tapasztaljuk, mert az isten-
tisztelet más érzékszervünket is moz-
gósítja, hanem azért is, mert meg kell
hajolnunk a szívünknel, értelmünk-
nél nagyobb Isten előtt, aki – minden
kívánságunk ellenére – nem csak az
értelmünkön keresztül akar elérni,
megszólítani, formálni bennünket.
Az istentiszteleten nem csak a fe-
jünket használjuk. Ezt érdemes tudato-
sítanunk nekünk, protestánsok-
nak, akik a tanítást, az emberi beszé-
det különösen is fontosnak tartjuk.
Tudjuk, hogy a hit hallásból van, a
hallás pedig az Isten igéje által – aho-
gyan Pál apostol megfogalmazza –,
de nem minden fejezhető ki szóban.
Isten is használ szavak nélküli (non-
verbális) eszközöket, és a mi vála-

szunk sem mindig szépen megfor-
mált szavakból, megszerkesztett, lo-
gikus mondatokból áll.
A liturgia racionális vonatkozásai
mellett komolyan kell hát vennünk
egy másikat is: az eksztatikus meg-
nyilvánulásokat. Lehet, hogy e kife-
jezésre sokan felkapják a fejüket, hi-
szen vagy afrikai sámándobosok je-
lennek meg előttük, akik addig verik
a tamtamot, amíg a jelenlévők önkí-
vületbe nem esnek; vagy éppen olyan
fiatalokra gondolnak, akik valamilyen
zenei hatásra, netán stimulálószer
használatára nyomán felpörögnek, és
a megszokottól eltérő magatartást ta-
núsítanak.
Itt azonban nem erről van szó,
hanem arról, hogy a nagy találkozás
kimozdít az élet megszokott egyhan-
gúságából, a bejáratott kerékvágásból.
Mózes átélté, hogy mit jelent, amikor
a világ általa ismert rendje felborul, és
az égő csipkebokor nem ég el. A pró-
féta átélté, hogy bár nem akar szólni,
mégsem tud hallgatni, mert a csont-
jaiba rekesztett tűz nem hagyja.
A próféták vagy János apostol lá-
tomásai messze túlmennek a min-
dennapok tapasztalati valóságán. A
Jézus megdicsőülését átélő tanítvá-
nyok olyan felfokozott lelkiállapotba
kerültek, hogy rögtön az egész vilá-
got át akarták alakítani. Amikor a be-
ijedt, bezárkózott tanítványokra ki-
áradt a Szentlélek, nem tudtak töb-
bé mozdulatlanok maradni, kinyíltak
a záruk, de kinyíltak a szívek is, sőt
úgy hangzott a prédikáció, hogy át-
törte a nyelvi akadályokat, s ki-ki
a maga nyelvén hallhatta. Lehetne

még bőven sorolni bibliai példákat,
de idetartoznának az egyháztörténet
lapjairól azok az események is, ami-
kor egy-egy embernek vagy közös-
ségnek rendkívüli élményei voltak.
Igen, az Istennel való nagy találko-
zás olyan magas feszültséget jelent,
amelyre nem lehet mindennapi mó-
don reagálni; válaszaink, viselkedéses
reakcióink eltérnek a „normálistól”. Az
istentisztelet pedig – ha valóban isten-
tisztelet, és nem csupán emberi taní-
tás vagy egyházi színezetű „egyesületi
taggyűlés” – ilyen magas feszültséget
hordoz. Megjelenik, megszólal, cse-
lekszik a mindenható Isten, „mennye-
nek és földnek, minden láthatónak és
láthatatlannak Teremtője”, és ez rend-
kívüli esemény, rendkívüli következ-
ményekkel. Nem hagy hidegen. Meg-
érint, megváltoztat, átformál.
A *Tudományos és köznyelvi szavak
magyar értelmező szótára* (<http://meszotar.hu/kers/>) az *eksztatikus* szónak
ezt a jelentését adja: „Felindult, izga-
tott, féktelenül lelkes, elragadtatott.”
Egyházi szóhasználatunkkal talán
másként fogalmaznánk. Azt monda-
nánk: felemelkedett, lelkes, felfoko-
zott lelkiállapotú, átadott életű. Fia-
taljaink meg valószínűleg így fogal-
maznák meg: feldobott, felpörgött...
A liturgiának bőven vannak eksz-
tatikus vonatkozásai. Ez természete-
sen nem a rendetlenség, a kontrollá-
latlanság, a káosz irányába mutat, ha-
nem a kibontakozó élet, a kiteljesed-
ő lét jellemzőit hordozza. Nem
mindennapi élmény, amikor átélem,
hogy itt nem emberek, hanem az Is-
ten a főszereplő. Nem emberek for-

A VASÁRNAP IGÉJE

Az Isten országa eljövételének és
Jézus visszatérésének napján az an-
gyalok semmit nem fognak kérde-
zni. Egyszerűen elragadják azokat,
akiket Isten a sajátjaként jelölt meg.
Senkitől sem kérdezik, hogy elfogad-
ja-e Urának Jézust. Csak kiválogatják
és összegyűjtik azokat, akiket Jézus
magáénak ismer. Akik őbenne élnek,
és akikben ő él. János evangéliumá-
nak 17. fejezetében Jézus világosan
beszél erről.
A protestáns gondolkodás ma
olyan mértékben a racionalizmus
befolyása alatt áll, hogy Jézus főpa-
pi imádságával nem tud mit kezde-
ni. Értelmezhetetlennek tartja azt
is, amit nyomában Luther a „*Chris-
tus in nobis*”-ről, a hit által bennünk
élő Krisztusról tanít. Hiszen Luther
számára a hit nem „üres kardhüvely”,
hanem maga „Krisztus benne a pen-
ge”. Luther nemcsak az úrvacsorában,
hanem a hitben is Jézus valóságos je-
lenlétét vallja. A végső napon ez a ta-
nítás fog igazolódni. Mert azok fog-
nak „felvétetni”, akik itt a földön
nem utasítják el az igéje és szentsé-
gei által nemcsak közöttünk, ha-
nem bennünk is élni kívánó Krisz-
tust, és így megtapasztalják Jézus sza-
vának elsődleges értelmét is: „*Az Is-
ten országa bennetek van!*”
■ VÉGHELYI ANTAL

*Imádkozzunk! Urunk, ha te nem fo-
gadsz el minket, mi hiába vallunk
Urunknak. Kérünk, taníts alázatra,
hogy amikor előssz, ne valljunk szé-
gyent, hanem vallást tehess rólung
Atyád és az angyalok előtt. Ámen.*

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

málják a nagy találkozás liturgiáját,
hanem maga az Isten. Ez ezerszer is-
métlődve sem megszokható ese-
mény. Mindig rendkívüli, mindig
felemelő, mindig emelkedett.
Ha átélem, hogy itt nem emberi
program kezdődik, hanem minden
szó és minden tett az Atya, Fiú,
Szentlélek nevében történik, akkor
beleborzongok, s nem csak a fejem-
mel bólintok rá. Ha szívemmel ér a sze-
mélyesen hirdetett bűnbocsánat, ak-
kor azt nem csak az értelemmel iga-
zolom vissza, az egész valómat átjár-
ja. Ha megtapasztalom, hogy az
imádság, a hitvallás, az ének összeköt
sok száz millió tanítvánnyal, akkor az
az érzés átmelegíti egész testemet. Ha
– Ézsaiáshoz hasonlóan – megérint
az Isten szentsége, akkor már nem
csupán a logikus eszemet használva
mondom, hanem lelkesen énekelem:
„Szent, szent, szent mennyekben az
Isten...”
Két hete, a második országos pres-
biterképző tanfolyam záró istentiszte-
letén jó néhányan sírtak, az én sze-
membe is könny szökött. Mert az a kö-
zösség – Istennel és emberrel –, ame-
lyet átélünk, racionálisan fel nem
fogható, páratlan élmény volt.
Sokan visszaélték a kifejezéssel: él-
mény-istentisztelet. Itt azonban nem
mi csinálunk show-műsort, hanem
Isten jön közénk, ő a nagy Rendező.
Mert az istentisztelet nagy ajándéka-
nak egyike az igazi Isten-élmény. S
ez túlmegy minden racionalitáson.
■ DR. HAFENSCHER KÁROLY (1F.)

Tavasszal megkezdődhetnek a választások egyházunkban

► Folytatás az 1. oldalról

Ezután már nem volt akadálya a törvény megvitatásának. Hosszú, keserves és idegtépő vita kezdődött, amelynek eredményeként végül mindkét törvény módosításait elfogadták, így semmi akadálya nincs, hogy tavasszal elkezdődjön a következő, hatéves ciklusra szóló általános választás.

A legfontosabb strukturális változások, hogy az egyházközségi presbitériumok létszáma nem lehet nagyobb huszonöt főnél, de ebbe a számba a lelkészek, felügyelők és másodfelügyelők nem számítanak bele. Továbbá ezek után az egyházkerületi közgyűlés feladata lesz az országos munkaági bizottságokba jelölteket állítani, hogy aztán a jelöltek kö-

zül az országos presbitérium válassza ki a bizottságok tagjait.

A zsinattal kapcsolatos változás, hogy visszaállították a zsinati bizottságokat. Hat bizottság dolgozhat a következő ciklusban. A grémium tagságát tekintve a három püspök és az országos, illetve a három kerületi felügyelő szavazati jogú tag lett, így a zsinat a következő ciklusban hatvanhét tagból fog állni. Újdonság az országos szinten, hogy a tizenhárom tagú országos presbitérium mellett létrejön a három püspökből és négy felügyelőből álló országos elnökség, a feladatokat pedig az országos presbitérium és az elnökség megosztja egymás között.

A választásokkal kapcsolatos változások közül kiemelendő, hogy az egyházmegyei és egyházkerületi el-

nökségeket – az eddigi gyakorlattal szemben – nem a gyülekezeti közgyűlések, hanem a presbitériumok választják. Változás az is, hogy a választásokra a közgyűlésen nem lehet jelöltet állítani, hanem a jelöltlistára előzetesen kell a jelölteket felvenni. Az országos felügyelőt a zsinat fogja megválasztani, az országos iroda igazgatóját pedig az országos presbitérium.

Eldőlt az is, hogy az espereseket és egyházmegyei felügyelőket már az új presbitériumoknak kell megválasztaniuk. Ez azt jelenti, hogy március 30-ig be kell iktatni az új presbitériumokat, s ezek április 30-ig küldik meg szavazataikat az esperes és a felügyelő személyére. Így tudnak megalkulni június végére az egyházmegyei közgyűlések.

■ KISS MIKLÓS

FOTO: HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

Megújult templomban élhetik át Isten közelségét

Csorvási jubileum

► A keresztyén világ tudja, hogy advent első vasárnapja van, elkezdődik a karácsonyi készülődés. Meghitt ünnepet élhetünk át mi is, hiszen megújult az evangélikus templom – fogalmazott november 27-én Kondor Péter, a Kelet-békési Evangélikus Egyházmegye esperese Csorváson, abból az alkalomból is, hogy százátz éve épült fel a gyülekezet temploma. Az épület belső megújításához az országos egyház is hozzájárult. A helyi önkormányzat Nonprofit Kht. szakembereinek köszönhetően a templom új padozatot kapott, megszüntették a vizesedést, és átfestették a falakat.

Kondor Péter Fil 4,4–7 alapján tartott ünnepi prédikációjában elmondta: a Szentírásban csak az *Újszöv-*

ten e szóval azt akarta kifejezni, hogy mennyire nagy öröm hozzá tartani.

A SZERZŐ FELVÉTELE

ségben több mint százszor, de Pál apostol filippiekhez írott levelében is tizenötször fordul elő az *öröm* szó. Is-

„Szükségünk van az örömrre, mint növénynek a napfényre – folytatta az esperes. – Az örömtelen élet elkor-

csosul, a házasság pedig öröm nélkül maga a pokol. Honnan vegyünk örömet? Parancsszóra nem lehet örülni. Pál apostol börtönben ült, amikor a filippieknek megírta a levelét, mégsem kesergett, nem kegyelmi kérvényt írt, hanem dicsőítette az Istent. Miért? Mert az Úr közel. Ez az Úrra való várakozás a titka a keresztyén életnek. Jézus bármelyik pillanatban beléphet hozzánk. Nemcsak időben van közel ígéreteinek beteljesedése, hanem fizikailag is közel van hozzánk, csak ki kell nyitnunk a Bibliát. Engedd, hogy átjárja a szívedet. A megújult csorvási templomban átélhetjük Isten közelségét. Ha az ő házába a terheinkkel megérkezünk, ki kell azokat magunkból »imádkozni«, hogy legyen hely az örömnnek. Csak meg kell előtte nyitni a szívünket.”

A mintegy hétszázezer forintos költségvetéssel valóban szépen felújított templomban tartott szentelési és hálaadó istentiszteletre a szomszédos társegyházközségekből, Gerendásról és Telekgerendásról is sok hívő érkezett. Az alkalom szeretetvendégséggel zárult, amelyen Liptákné Gajdács Mária, a gyülekezet lelkésznöje és Szabó László felügyelő mondott köszönetet az egyháznak, az önkormányzatnak és az eseményt jelenlétével megtisztelő Szilágyi Menyhért polgármesternek.

■ GAJDÁCS PÁL

Hévízgyörki ünnep

A hévízgyörki evangélikusok advent első vasárnapján tartják templomszentelési ünnepüket. Az idei

dejét. A názáreti zsinagógában ugyanis az ószövetségi ígéretekre utalva így tartotta Jézus a világ leg-

alkalmon dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke hirdette az ígét a november 27-ei vasárnapra kijelölt textus (Lk 4,14–21) alapján.

Szólt arról, hogy 1829, a templom felépítésének éve a helyi közösség számára az Úr kedves esztendeje volt. Hasonlóképpen ilyen lehet a mostani adventtel kezdődő új egyházi év is. Leginkább azonban Jézus szavának hallgatása és a vele való személyes találkozás jelentheti az ember számára az Úr kedves eszten-

rövidebb prédikációját: „Ma teljesedett be az Írás fületek hallatára.”

Az istentisztelet után a püspök részt vett a helyi nőegylet által szervezett adventi vásáron, majd a parókián kötetlen beszélgetést folytatott a gyülekezet vezetőségével. Az egyúttal szó esett a gyülekezet és az aszódai evangélikus gimnázium kapcsolatáról, a 2017-es jubileumra tekintő reformációi előkészületekről, valamint a közelgő egyházi választásokról.

■ LINDÁK LÁSZLÓ felvétele

Nem csak Katalinok báloztak

A reformátorfeleség Bóra Katalin személyét méltatta a november 26-ai IV. Katalin-napi evangélikus bál fővédnöke, Schmittné Makray Katalin.

A köztársasági elnök felesége – le-
vélben megküldött üdvözlő soraiban – példaképként állította a résztvevők elé a fáradhatatlan teherbírási feleség és édesanya alakját, és egyúttal örömet fejezte ki, hogy az alkalom névadójához hasonlóan a 21. századi lutheránus bálozók-tól sem áll távol a jótékonykodás: a tombolajegyek árával ugyanis a Görögországon megvalósított cigánymisszió közösségfejlesztő, szociális és foglalkoztatási programját támogatták. A kezdeményezést Györfi Mihály nyírteleki evangélikus lelkész mutatta be a jelenlévőknek.

pett – Muskát András énekművész és Nagy Márta zongoraművész közreműködése mellett – a Kossuth-díjas Tokody Ilona operaénekes, de énekelt Palya Bea is.

A nyitótáncot a Deák Téri Evangélikus Gimnázium 9. osztályos tanulói adták, de a táncparketre perdült a nemrégiben visszavonult profi versenytáncos pár, Majorné Vigh Zita és Major Péter is. Zongorajátékkal Fehér Jenő faszori gimnazista ké-

FOTÓ: ZSOLCZAI BALÁZS

Az advent kezdetét megelőző este nem elsősorban a féktelen szórakozás volt a jellemző; az alkalom szervezői – a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának munkatársai – több kulturális csemegével is készültek. Az est jótékonyági céljával összhangban fellé-

szült, az év evangélikus borása, a soltvadkert Galántai Károly pedig borkóstolóval várta mindazokat, akik megpihenni, felfrissülni vágytak. A talpalávalót a Simple zenekar szolgáltatta, az est műsorvezetői Bényi Ildikó és Schulek Csaba voltak.

■ – VITÁLIS –

Küldetésben

Roma szakkollégiumok vezetői és diákjai tanácskoztak

A Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat diákjai és vezetői háromnapos konferencián vettek részt november 25–27. között Esztergomban, a Hanns Seidel Alapítvány, a Polgári Magyarországért Alapítvány és a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárságának jóvoltából. A konferencia helyszínéül a Szent Adalbert Központ szolgált.

A hálózat keretein belül négy nagyvárosban – Budapesten, Debrecenben, Miskolcon és Nyíregyházán – mintegy hetvenöt hallgató vesz részt a szakkollégiumok által biztosított képzésben. A fiataloknak a kollégiumok hitéleti, kulturális és közösségi programokat is kínálnak, és nemcsak tanulmányaikban, hanem személyiségfejlődésükben is segítik őket.

A háromnapos tanácskozás lehetőségét adott arra, hogy a hallgatók megismerhessék támogatóikat, találkozhassanak a fenntartó egyházak képviselőivel, sőt a szombati kerekasztal-beszélgetésben képviseltették magukat az érintett főiskolák és egyetemek is.

A program felépítése, szervezettsége az államtitkárság munkatársait dicséri, hiszen a szakkollégiumok bemutatkozásától a filmvetítésig, az ökumenikus áhítatoktól a városnézésig, az államtitkári beszédőtől a történelmi előadásig, a kiscsoportos be-

szélgetésektől a vidám közösségi együttlétig sok-sok minden befért a találkozókba.

A konferencia témája a cigányság – kereszténység – magyarság volt. Ballag Zoltán államtitkár emlékeztetett: a roma szakkollégiumoknak abból az adottságukból fakadóan, hogy keresztény egyházak hozták létre őket, olyan többletet kell nyújtaniuk hallgatóiknak, melynek révén megmutathatják: szeretettel lehet a legmesszebb eljutni.

Nagy kihívás előtt áll az ország, ezért azok a cigány/roma fiatalok, akik tanulmányaik révén eljutottak arra a szintre, hogy értelmiségiként tehetnek népükért, tegyék ezt meg – hangsúlyozta Farkas Flórián, az Országos Roma Önkormányzat elnöke, majd hozzátette: a cigány értelmiségiek vállalják fel származásukat, ezzel tehetnek a legtöbbet a cigány–magyar megbékélésért.

Erre rezonált a társadalmi felzárkózásért felelős államtitkárság cigány munkatársainak – Kissné Oláh Anitának, Káli-Horváth Kálmánának és Sztojka Attilának – a bemutatkozása is.

Összességében a három nap alatt – a gasztronómiai élményeken túl – szellemi és lelki értelemben egyaránt gazdagodtak a résztvevők. Mindenekfelett azonban a létrejött baráti kapcsolatok és ismeret-ségek tették teljessé az esztergomi hétvégét.

MOLNÁR ERZSÉBET, a nyíregyházi Evangelikus Roma Szakkollégium vezetője

Vendégjáró szomszédok

Szlovén csoport Surdon

A Zala megyei Surd evangélikusai sok éve ápolnak testvérkapcsolatot a szlovén lutheránusokkal. Nem véletlen, hogy éppen velük: Kuzmics István bibliafordító lelkész ugyanis 1755 és 1779 között a surdiak pásztora volt, s közben fordította le az Újszövetséget szlovén nyelvre. Munkája 1773-ban Halleban jelent meg.

A testvérkapcsolatnak köszönhetően évente legalább egy busznyi

vözölte meleg szavakkal a vendégeket. A találkozó igazi színfoltjaként Sikter János porrogszentkirályi lelkész és felesége, Ági népviseletbe öltözve somogyi táncsal lepte meg a résztvevőket, majd az egyik helyi tánccsoport társastáncsal szórakoztatta a vendégeket.

A tíz nap alatt Mitja Andrejek teológushallgató tolmácsolt többek között azon a kiránduláson is, amelyen a szlovén vendégek felfedezték a környék látványait, érdekességeit. Többek között megnézték, hogyan zajlik a surdi „fenyőzés”. Közismert, hogy a település az egyik legnagyobb fenyőfatermesztő hely hazánkban. Még a téli fagyok beállta előtt közel egymillió fenyőt – gyökeresen vagy anélkül – szednek ki a földből, hogy kamionra pakolva útnak indítsák őket a magyarországi és határon túli célállomások felé.

FOTÓ: ZAKÓCS VERONIKA

csoport útra kel, hogy néhány napot „szomszédainál” töltsön. Legutóbb a Szlovén Evangelikus Egyház Női Bizottsága szervezett surdi kirándulást.

A száltízi szlovén vendég megérkezésekor, november 26-án a surdi óvodások hittan órán tanult énekekkel, a liszói ökumenikus asszonykórus egyházi „dalszokorral” köszöntötte a Simona Prosic lelkész által vezetett csoportot a templomban. A közös ebéd a kulturális házban volt, ahol Kanász János polgármester üd-

A csoport kirándult a környék legszebb helyére, a Látó-hegyre is, ahol nemcsak a kilátásban gyönyörködött, hanem – a hideg időjárásra való tekintettel – szívesen fogadta a Németh Zoltán borász és családja által kínált léleklemelegítőket is.

A tíz nap alatt sok élménnyel gazdagodtak mind a szlovén vendégek, mind a surdi vendéglátók, s közben hitükben is erősödtek.

SMIDÉLIUSZ DROBINA ERZSÉBET surdi lelkész

Kolozsvári advent

Ötéves hagyomány a kolozsvári evangélikus gyülekezetben, hogy advent első hétvégén a közösség apraja-nagyja a vasárnapi istentisztelet után jótékonysági célú, vidám hangulatú vásárra gyülekezik össze a lutheránus püspökség udvarán. Az idei alkalom nemcsak abban különbözött az előző évektől, hogy már a „kisbőjt” elcsendesedés előestéjén, szombat délután Tamás-misével kezdődött az advent, hanem abban is, hogy nagyobb szerepet kapott a zene.

Amint annak idején lapunk is hírt adott róla, a júniusban Drezdában megrendezett német evangélikus egyházi napokon, a Kirchentagon a Szélrózsa Band közelben játszó zenészei bravúros módon járultak hozzá Adorjáni Dezső Zoltánnak, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egy-

Tamás-mise a kolozsvári evangélikus templomban

ház püspökének áhítatához. A püspök, aki egyben kolozsvári lelkész is, megtartotta akkor tett ígéretét – tudniillik hogy adventi vendégszolgálatra hívja meg őket Kolozsvárra –,

a magyarországi fiatalok így a múlt hét végén valóban a kincses városban szolgáltak az adventi alkalmakon.

A kolozsvári evangélikus templom már második alkalommal adott otthont a keresők istentiszteletének, a Tamás-misének. A Boldizsár Beáta lelkészjelölt irányításával megszervezett alkalom liturgiájában a helyi ifjúsági kör tagjain kívül Barcsa István bácsfalusi lelkész is részt vett, a zenei kíséretet a Huszák Zsolt – egyházunk ifjúsági referense – által vezetett Szélrózsa Band szolgáltatta.

Az adventi koszorú első égő gyertyája mellett Szirmai Zoltán, a Pesti Egyházmegye nyugalmazott eszperese hirdette Isten ígését Lk 4,13–21 alapján. Az úrvacsorai istentisztelet liturgiájában Adorjáni Dezső Zoltán és Barcsa István segédkezett. Nemcsak az orgona szólt ezúttal – a négyfalusi ifjúság jelen lévő tagjai gitárkísérettel énekeltek el három éneket, és ugyancsak megszólalt a Szélrózsa Band.

Bár hó nem esett, a hőmérő összhangban volt a november 27-ét mutató naptárlappal, ám a hűvös idő ellenére mindenki lelkesen vetette bele magát az istentiszteletet követő ad-

venti vásárba. Az asztaloknál az ovisoktól a nőszövetség tagjaiig sokan kínálták maguk készíttette portékáikat. A gyülekezet hittanosi által eladott képeslapok, adventi kalendári-

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Szirmai Zoltán prédikál a vasárnapi istentiszteleten

umok, téstárból készített karácsonyfadíszek árából összegyűlt summa a jövő évi, magyarországi evangélikus bábfesztiválra utazók útiköltségeként fog szolgálni.

A nőszövetség nemcsak házi készítésű téstárt árult, hanem karácsonyi édességek receptjeit kínáló füzetet is. Keresettek voltak a Báthory István Elméleti Líceum karácsonyi üdvözlőlapjai és ajándéktárgyai is. A könyvek palettáját a Luther Kiadó kiadványai is gazdagították. Aki megéhezett, sült kolbásszal csillapíthatta gyomorkorgását, a hideg ellen pedig forró teával vagy forralt borral védekezhetett a vásárolók.

A tombolahúzás előtt a Báthory-iskola speciális integrált osztályainak növendékei és a Méltó Élet Egyesület tagjai a Reményik Sándorról elnevezett pincegalériában nyújtottak át az érdeklődőknek egy kis zenei csokrot, a hétéves Adorjáni Tomaj pedig a gyülekezeti teremben adott rövid zongorakoncertet.

BODA ZSUZSA

Nyolcvanéves szlovéniai magyar lelkészeket köszöntöttek

Négy fiatallembert szenteltek lelkésszé 1958. október 31-én a szlovéniai Muraszombat evangélikus templomában. Egyikük később Ausztriába került, hárman azonban szülőhelyükön szolgáltak, részben magyar hívek között.

Josár Lajos és Fabiny Tamás püspök

Közülük Novák Lajos egykori eszperes néhány éve elhunyt, Josár Lajos és Skalic Gusztáv azonban még él. Mindketten ezekben a hónapokban ünneplik nyolcvanadik születésnapjukat. Köszöntésükre november 22-én a Muravidékre utazott dr. Fabiny Tamás püspök, Zászkaliczky Pál, a Magyar Evangélikus Konferencia leköszönő elnöke, Smidéliusz Zoltán

somogy-zalai eszperes és felesége, Drobina Erzsébet lelkész.

Előbb a muraszombati gyülekezeti teremben tartottak hálaadó istentiszteletet, ezen Josár Lajost köszöntötték. Az alkalmon részt vett Géza Ernisa, a Szlovéniai Evangélikus Egyház püspöke, valamint Novák Lajos özvegye és fia, Leon Novák, aki maga is lelkész.

Fabiny Tamás 2Kor 12,8 alapján hirdette az ígét Mitja Andrejek teo-

a jövőben szívesen szolgálnának a szlovéniai magyarok között.

A nap délutánján a látogatók marácfürdői otthonában keresték fel Skalic Gusztávot, és – a család jelenlétében – hálaadó áhitatot tartottak.

Az ünnep alkalmából a magyarországi küldöttség Ordass Lajos-emléklakettet nyújtott át Josár Lajosnak, Skalic Gusztávnak, valamint – posztumusz – Novák Lajos-

FOTÓ: KOVÁCS ISTVÁN

Skalic Gusztáv és Géza Ernisa püspök

lógushallgató tolmácsolásával. Őt a szlovéniai egyház küldte Budapestre, az Evangélikus Hittudományi Egyetemen végzi teológiai tanulmányait. Veled volt menyasszonya, Györfi Judit teológushallgató is. A fiatalok

nak. A két idős lelkész, illetve Leon Novák ezenkívül egyházunk ajándakaként Luther válogatott műveinek frissen megjelent, ötödik kötetét is átvethette.

Credo-ajánló

► **A napokban jelent meg a *Credo* evangélikus folyóirat idei harmadik száma. Alábbi, rendhagyó ajánlónkban magukat kínálják a cikkek – vagyis az írások egy-egy részletével kívánjuk olvasóink érdeklődését felkelteni, azzal a nem titkolt reménnyel, hogy minél többen kezükbe veszik majd a szerkesztőbizottság – élén Zászkaliczky Zsuzsanna szerkesztővel – által készített és a Luther Kiadó gondozásában negyedévente megjelenő kiadványt.**

„Luther kapitalizmuskritikája azért is tanulságos, mert a pápai államot is indokolatlan felhalmozással vádolja, ugyanakkor épp a pápai állam mai értelemben vett csődjét megelőzni hivatott búcsúcédulák kibocsátása lett a reformáció egyik kiváltója.

A szorgos munkával való istendicséret, a munkához való jog és egyben kötelesség, a közjó gyarapítása iránti elkötelezettség Kálvin tanításaiban óriási lendületet adott a kor gazdasági fejlődésének. Együttal azonban a fogyasztásban való önmérsékletre is ösztönzött (...)” – *Próhle Gergely: A mi reformátoraink és a mi pénzünk*

„Ez az Isten szolgálja azonban nem kelt feltűnést megjelenésével a nyilvánosság előtt, és semmi olyat nem visz véghez, amiben egykettőre teljesülnének a nép várakozásai. Először is jellemzője, hogy nem semmisíti meg azt, ami teljesen haszontalannak és veszendőnek látszik. (...) az különbözteti meg az istenes és istentelen embert, az emberségest és az embertelen, hogy azt, ami hullik, hagyja-e hullani, netalán még taszít is rajta, hogy gyorsabban beteljék a sorsa, vagy pedig megkíméli, és legalábbis létezni engedi.” – *Takácsné Kovácsné Zelma: Irgalommal élni*

„Elmegetett volna az ifjú azután is, hogy nyugtázta: a Jézus által megszabott feltételeknek megfelel, azaz a jézusi sző megerősíti, igazolja őt. De valamiért nem ment el, hanem tovább kérdezett. És ehhez bátorság kellett, hogy kérdésével mélyebbre merészkedjen. (...) ezzel a kérdéssel óriási kockázatot vállalt a fiatal ember (...). Szabad utat nyitott a jézusi szónak.” – *Horváth Orsolya: Jól értjük az isteni szót? – A kockázatvállalás mint az ige értésének alapfeltétele*

„Jézus kereszthalálát annak a kérdésnek a fényében vizsgálom meg, hogy miért kellett Jézusnak meghalni. (...) azért a kognitív nyelvészetet használok a kérdés megválaszolására, mert a kognitív tudományon belül a kognitív nyelvészet foglalkozik legintenzívebben az emberi megértés és jelentéssalkotás metaforikus aspektusaival” – *Kövecses Zoltán: Jézus halála – Egy kognitív nyelvészeti megközelítés*

„(...) egyetemi lelkészként szenvedélyes szeretettel és lelkesedéssel foglalkozott a rábízott egyetemistákkal. Megdöbbentő az az éleslátás, amellyel a kor egyházi-társadalmi-gazdasági problémáit átlátta, és amelyre igyekezett felhívni az akkori evangélikus közvélemény figyelmét” – *Györfly Eszter: „A diákság szomjasan várja a hirdetett ígét”* –

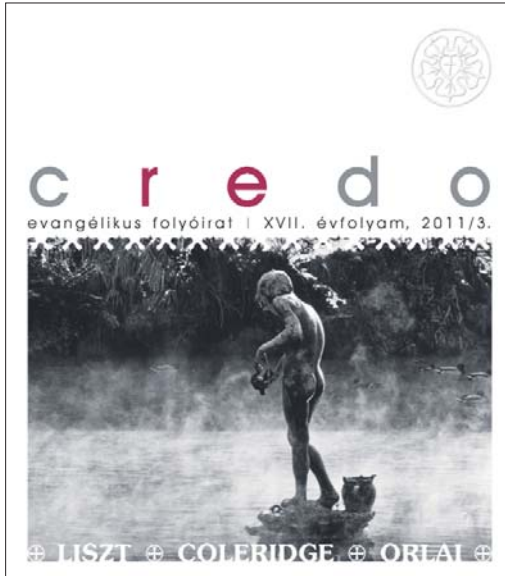
Dezséry László egyetemi lelkési szolgálata 1936–1949 között

„Ezután tér rá Luther az egyház hét ismertetőjelére, ebben a sorrendben: ige, keresztség, úrvacsora, kulcsok hatalma, ordináció vagy más néven egyházi rend, imádság és tanítás, majd végül, de nem utolsósorban a kereszt (...)” – *Véghegyi Antal: Az egy-szerre szent és szentségtelen egyház – Reflexió Pásztori-Kupán István Az egyház ismertetőjeleiről című tanulmányára*

„1856-ban, az *Esztergomi mise* bemutatása előtt Feldinger (Földényi) Frigyes, a zenével is foglalkozó pesti ügyvéd kérte a Nagykőrösön tanító Aranyt, hogy írjon verset Liszt köszöntésére. Arról, hogy ez miért nem történt meg, egy fennmaradt levél tájékoztatta őt és az utókort (...)” – *Korompay H. János: Liszt Ferenc a magyar költészetben*

„Mintha egy nyomozásba csöppen-ne az olvasó: a szerző lépésről lépésre vezet be gondolatmenetébe, a figyelmet mindvégig fenntartva, izgalmasan fogalmazza meg mondanivalóját. (...) Az olvasó felfedezheti, hogy Luther írásmagyarázata eredetét tekintve mennyire nem elméleti, elvont, hanem életközeli, hittapasztalatokon alapuló (...)” – *Isó Dorottya: Az izgalmas teológia. Ismer-tetés Ittész Gábor Christum treyben – Luther bibliaértelmezése a Szent-írás könyveihez írt előszói alapján című kötetéről*

„(...) hiszen a kádári diktatúra mindvégig némi gyanúval kezelte a magyar–lengyel barátságot. Nálunk még az úgynevezett Hazafias Nép-

front keretében sem lehetett a két nép barátságát ápoló egyesületet szervezni. Ez a baljós háttér szerte-foszlott azóta, ám úgy tetszik, nem ismerjük jobban egymást.” – *Kiss Gy. Csaba: Több mint szolidaritás – Ki-állítás a magyar–lengyel kapcsolatokról. Ismertetés a Magyar Nemzeti Múzeum egy korábbi tárlatáról*

„Néhány oldalban összefoglalja Kol-lár küzdelmes lelkési működését, amelynek keretében mindent megtett, hogy a pesti szlovák evangélikus közösséget lelkiileg, szellemileg, anyagi-lag talpra állítsa, megerősítse, nem riadva vissza a legkeményebb konfliktusoktól sem.” – *Kertész Botond: Tanulmány a költészet hatalmáról. Ismertetés Kiss Szemán Róbert Szláv pokol Pesten című kötetéhez*

„(...) Somerset grófia ugyanis elrendelte, hogy a papoknak az egyénies-kedés vagy tévtanítás elkerülése érdekében nem szabad mást prédikálni, mint ami a király, Somerset grófja és Cranmer érsek által aláírt beszédgyűjteményben áll.” – *Érfalvy Livia: A Tudor-kor prédikációs gyakorlata. Ismertetés a Tudor-kori homíliák című kötetről (szerk. Mudriczki Judit)*

„De miről is szól ez a mű? A téma-megjelölés pontos: a Szentírás ihletettségeről.” – *Verebics Éva Petra: Vallomás hét levélben. Ismertetés Samuel Taylor Coleridge Egy kereső szellem vallomásai – Levelek a Szent-írás ihletettségeről című kötetéről*

„A többirányú megközelítések egy-va-lambiben osztoznak: a hiányérzet mindegyikben tetten érhető. Nem a kellő időben, nem a kellő mélységben, nem a kellő adatbiztonsággal, nem a kellő egzaktsággal zajlik a múlt feltá-rása – kavarognak a kritikák, önkritikák.” – *Fábri György: Szemünk a hálón. Ismertetés a Hálóba kerítve – Konferencia az evangélikus lelkészek és az állambiztonság kapcsolatáról című kötetről (szerk. Fabiny Tibor)*

„A szerző – székesfehérvári egyház-megyes római katolikus pap, művésztörténész – úgy adja közre családja anyai ágának történetét, hogy közben fényképeken, tárgyakon keresztül ősei élete is megelevenedik.” – *Smohay András: Családnézegető. Ismertetés Szilárdfy Zoltán Család-történeti FÉNYképeskönyv című kötetéről*

„Petrics Soma (Sámuel) a Békés megyei Mezőberényben született 1822. október 22-én, felvidéki eredetű evangélikus családban, anyai ágon Petőfi másod-unokatestvére-ként. (...) a 19. századi magyar festészet úttörője volt: ...először ő rendezett egyéni kiállítást Magyarországon, 1852-ben (...)” – *Megyeri-Horváth Gábor: „A morál festője” – Orlai Petrics Soma művészetéről. Kiállításajánló a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeum 2012. január 8-ig látogatható tárlatához*

„(...) a Biblia szó szerint nem említi a halálba segítés kérdését (*az eutanáziát – a szerk.*). Hogy a kérdés ne maradjon teljesen megválaszolatlanul, az Európai Protestáns Egyházak Közössége (GEKE) az élet végén felmerülő etikai kérdésekről fogadott el egy közel százoldalas dokumentumot (...)” – *Iffj. Szabik Imre: „Ideje van az életnek, ideje van a halálnak” Ismer-tetés az A time to live, and a time to die című dokumentumról*

A folyóiratban továbbá *Molnár Krisztina Rita* és *Kertész Eszter* versei olvashatók.

A *Credo* evangélikus folyóirat ára 450 forint. Előfizetés egy évre 1790 forint. Kapható a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.), a Huszár Gál papír- és könyvkereskedésben (1052 Budapest, Deák tér 4.), valamint a gyülekezeti iratterjesztésekben.

Népe-nekek – újrahangszerelve

► **A közelmúltban – november 11-én – jelent meg a *Korál-sziget* első, *Velem vándorol...* című lemeze. Az együttesről, illetve az albumról a zenekar egyik tagját, *Smidéliusz Gábort* – a Deák téri gyülekezet igazgató lelkészét – kérdeztük.**

– Az örök élet vasárnapját megelőző szombaton mutatták be az együttes első lemezét. Miért pont Győrött volt a nagy esemény?

– Az országos evangélikus zenei tábor résztvevői többségükben a bonyhádi, győri és soproni evangélikus középiskolák diákjai; a dunántúli helyszínnel nekik szertünk volna kedvezni. Reméltük, sokan eljönnek közülük a nádorvárosi templomba, és így is lett. Családiás, baráti hangulatú alkalom volt.

Tervezünk egy budapesti lemez-bemutatót is, amely reményeink szerint kevésbé lesz „izgalmas”, mint a győri premier volt. A hegedűsünk ugyanis megbetegedett, egy profi zenész ismerősünk ugrott be helyette. Ő a hegedűszólamokat gitáron szólaltatta meg, így teljesen mást hallhatott a közönség, mint ami a korongon szerepel. A lemezt egyébként a Fonó Budai Zeneházban vettük fel *Glaser Péter* hangmérnök közreműködésével, a borító képeit pedig neves fotográfus, *Vancsó Zoltán* készítette.

– A céde megjelenésével egy időben az internetre is felkerültek a számok...

– Módot szerettünk volna adni arra, hogy az emberek belehallgassanak a lemezbe, ne érezzék úgy, hogy zsákbamacs-kát vesznek, ha később megvásárolják. Kóstolónak szántuk, egyelőre csak néhány napig voltak elérhető a világhálón a dalok. Nem tartottunk-tartunk attól, hogy emiatt kisebb példányszámban fogy majd a céde. Hadd említsem a saját példámat: ha megszeretek egy együttest, arra törekszem, hogy kézzel fogható formában is a magaménak tudhassam az általuk kiadott albumokat. Abban bízunk, ez a hozzáállás másokra is igaz.

– Credo néven alakult meg az együttes 2008-ban, de idén februárban a Szélrózsa-utótalálkozón már Korál-szigetként léptek színpadra.

– Időközben megtudtuk, hogy Kárpátalján már régebb óta létezik egy hasonló nevű formáció, ezért változtattunk. Az új név sejteti, hogy korálfeldolgozásokat játszunk, illetve utal a csapat több tagjának Deák téri – *Insula Lutherana*, azaz

evangélikus sziget – kötődésére is. Rajtam kívül *Derecskei András* hegedűművész, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Egyházzenei Tanszékének óraadója is ehhez a gyülekezethez tartozik. Akusztikus gitáron *Huszák Zsolt*, a *Szélrózsa Band* alapítója, a Magyarországi Evangélikus Egyház Gyermek- és Ifjúsági Osztályának ifjúsági referense játszik, ütőhangszereken pedig az ugyancsak Szélrózsa Band-es *Németh Tamás*. Én magam énekelek és gitározok a produkcióban.

– A lemezen hallható tíz szám mindegyike az Evangélikus énekeskönyv egy-egy korálját dolgozza fel, könnyűzenei kíséretet adva a dalokhoz. Miért pont egyházi népe-nek-inkhez nyúltak vissza?

– Amikor Andrással elkezd-tünk együtt zenélni, első közös szolgáltatáink egyikére a *Mint a szép hívős patak-ra* kezdetű éneket (EÉ 76) hang-szereltük át, és azt

adtuk elő *Székács József* püspök szövegváltozatával. Az idő tájt hívta fel a figyelmemet *Szeverényi János* országos missziói lelkész egy olyan egyesült államokbeli zenekarra, amelyik a vallásos énekeket country stílussal párosította össze. Ez lendületet adott az elképzelésünknek, hogy a könnyűzene eszközeivel közeli-sünk protestáns egyházi népe-nek-inkhez.

Hamar kiderült: a korálok egyszerű, gyakran gregorián alapokra épülő, kis hangközugrások jellemezte dallamai sok lehetőséget rejtnek magukban. A címadó, *Velem vándorol utamon* kezdetű ének (EÉ 459) esetében például a prozódian – ritmusa-n, hangsúlyozáson – változtattunk, a dal így új lüktetést kapott. Az *Ó, jöjj, ó, jöjj, Immánuel* (EÉ 133) dallama pedig dzsesszharmóniák zenei szövetébe búj-t, talán ennek lett a legmerészebb a hangzásvilága.

Azt tapasztaljuk, a mély mondanivalójú szövegek frissebb, modernebb, populárisabb zenei köntösbe öltöztetve új életre kelnek, és a fiatalabb generációk számára is érthetővé, befogadhatóvá válnak. Mindazonáltal nem akarjuk gyökeresen kiforgatni magukból a korálokat: egy-szerűen csak úgy szeretnénk megszólaltatni ezeket az evangélikus identitásunkhoz szorosan hozzátartozó énekeket, hogy azok a ma emberéhez is utat találjanak.

■ V. J.

Korál-sziget: Velem vándorol... Kapható a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4.). Ára: 1990 Ft.

HIRDETÉS

Adventi ének

Mind finn, mind német testvéreinknél szokásban van adventben a gyülekezeti ének-lés. Itthon is léteznek kisebb közösségek, amelyek megélik ennek a lelki-zenei alkalomnak az erejét! Ez közös öröme-néklést jelent, a harmóniákban való lelki találko-zást. Az ismert kedves, szeretett dal-mokat szólaltatjuk meg. Az újat most a megszólaltatás sokszínűsége adja. Persze meglepetésként egy-egy új dallam is megbújik a többi között.

Adventben, a hosszú várakozás idején, a sötétségbe burkolt külső világ tudomásulvételével új gyülekezeti formát hozhatunk létre, mely segíti a karácsony ünnepére való lelki készülésünket.

Az első ilyen alkalom advent 2. vasárnapján, december 4-én 17 órakor lesz Budapesten a kőbányai evangélikus templomban (X., Kápolna u. 14.). *Dr. Kinczler Zsuzsanna, EHE Egyházzenei Tanszék*

Jegyzetlapok

(Napló, 2011)

Luther válogatott művei 5. Nem mindennapi vállalkozás: a Magyarországi Evangélikus Egyház *Luther Márton* válogatott műveinek új, tudományos igényű kiadását jelenteti meg tizenkét kötetben.

A Magyar Tudományos Akadémia székházának kistermében tartott könyvbemutatón én is átlapoztam a majdani sorozat ötödik, ám időrendben elsőként megjelent kötetét, amely a *Bibliafordítás, vigasztalás, imádság* címet viseli.

Kézbe véve első gondolatom az volt: ha Luther váratlanul betoppanna, és helyet foglalna a vendégek között, vajon mit szólna a vaskos gyűjteményhez? A nemes vállalkozáshoz? Tetszene neki a sötét-kék-ostyaféhr borító?

Bizonyára leülne a szívmeleg szavakkal őt dicsérő *Ritoók Zsigmond* professzor mellé, és az egészből az asztali beszélgetések folytatása kerekedne. Mint régen, amikor L. M. tanítványai, barátai s a wittenbergi házban szép számmal megforduló vendégek voltak a résztvevők.

Volt – tehát van – egy ember, aki sokaknak: papoknak, teológusoknak, költőknek, olvasóknak, istenkeresőknek fontos, szellemével és műveivel reményt jelent a holnapokra. Leül közénk, keveset beszél, nagyokat hallgat, mielőtt elbúcsúzik, még visszaszól: „Ha valaki megszerzi mostanában a könyveimet, ne azokat olvassa! Mert megakadályozzák abban, hogy magát a Szentírást tanulmányozza.”

Liszt Ferenc 200. Még mindig a mester születésnapja. Ünnepségek és megemlékezések a nagyvilágban. Egyre világosabban látom: életeleme a rácsodálkozás volt, a lélek legnemesebb létezése. Komponált, írt, átírt, zongorázott, tanított. És jótékonykodott a haza javára. A veszendő életet egészében figyelte mindig. Mélyen hitt Istenben és abban, hogy tőle kapta tehetségét, a gyönyörű hangokat. Sokan legyintve beszéltek egy különös rendezvényről, nekem tetszett a nemes gesztus: egy balassagyarmati cukrász nagy zongoratortát készített. Egész nap szólt *Liszt Ferenc* muzsikája, a gyerekek meg ették, falták a finom csokis süteményt.

Templomépítők. Német-szentpéter kis gyülekezete és a hozzá tartozó apró erdélyi falvak templomépítésre szánták el magukat. Hálásak Istennek, hogy adott az ötletet, a hitet, a kevés mecénást és a sok kétkezi munkást. A nem szűnő lelkesedést, hogy a hétvégén, aki csak mozdulni tud, az mind ott van, és dolgozik. Jönnek a közeli gyülekezetek tagjai, segítők a külföldi testvérvárosokból. A holland

egyetem professzora mosolyogva mutatja kérges tenyerét – téglát hord vastalicskán. Munka után, amíg fő a csípős bavgulyás, összejönnek, és nézik a félig kész falakat. Együtt! – ez a legfontosabb. Fut az idő, szeretnék még karácsony előtt fölhúzni a tetőt és a toronyra föltenni a rézsisakot. Maroknyi csapat, mégis hatalmas és elszánt erőt egyesítenek, biztos vagyok benne, hogy győzelemre viszik közös álmukat!

Nemes Nagy Ágnes. Ma este jeles költőnkre emlékezem. Amíg kötetait megkeresem, gyertyát gyújtok, belém villan az utolsó találkozás. A szörnnyű betegségtől csontsoványan olvasta versét, piros kabátban, kezében az elmaradhatatlan cigaretta. Húsz éve halott, és egyre kevesebb szó esik róla, pedig igazi fejedelemasszony volt. Művelt, bölcs, vérbeli műfordító; aki a gyerekeknek is kedves rímeket kalapált.

Meglepve nyitom ki az általam még olvasatlan naplóját: 1979 őszén négy hónapot töltött Iowa városában, az Egyesült Államokban, és gyors följegyzésekben örököltette meg zsúfolt napjait. December 11-én írta, hazafelé készülöben: „Amerikában tanultam meg, hogy európai vagyok. Ahogy Magyarországon kívül tanultam meg igazán, hogy magyar vagyok. Az európai mind hasonlít egymáshoz. Egyszerre eszik késsel és villával. Ha végigtekintesz egy éttermen, tíz lépésről meglátod, hogy melyik az európai. Az európai képes rá, hogy mosolytalanul köszönjön. Az európai cigaret-

te pokrócba csavarja didergő testét.

Nincs többé nagyvilág, csak gyűlölet van, kísértetek járkák a városokat, az elnéptelenedő falvakat.

A magyar nyelv. Nagy titok ma is. Megfejtethetlen csoda. Hány évtizede már: olvasok, írok, töprengök egy-egy odail-ló szón. Szórenden és pontos jelzőn. Kimarad egy betű, vessző, és máris valami sose hallott üzenet születik. Milyen jó volt figyelni Rómában a szeretett olasz nyelv dallamát, az embereket, akiket nem érdekel igazán az angol. Ott, idegenben az esti csendben lehull az anyanyelvről minden felesleges. Maradnak rég halott apám intelmei, *Arany János* méhzügású vesszori, *Babits* sípoló gégejének mondatai a halál ellen. *Ady* mély gordonkaszava. *Kodály* és *Bartók*. És még sok minden. A megnyílt titok, most, hogy kifogtam az időből, öregszem, és egyre közelebb vagyok Istenhez.

Imádkozni. De hogyan? És miért? Mert élő emberek vagyunk. Apánk, anyánk is így tette, így tanította. De ettől függetlenül is ezt tenném, ha nem lettek volna ilyen csodálatos felnevelők. „Hinni annyi, mint inni” – mondta egy öreg erdélyi prédikátor régen. Szomjan nem sokáig bírjuk, éltető víz nélkül hamar meghalunk.

Imádkozáshoz alig kell valami, elég egy pillantás, egy mozdulat, elrejtőzni a csendben. Az imádság a szótlansággal kezdődik; a legelső rezdüléssel. Néma kívánsággal: „Istenem, de jó volna, ha meghallgatnál!” Szeretni akarlak, te is hajolj ide le, hozzám. Sokan a vasárnapi templom várákózo áhítatában kulcsolják imára a kezüket, ünnepnapokon. A váratlan, őszinte imádság is megindítja Istent. De figyelni kell, honnan érkezik a zörgő szívverés, mert nemcsak a túlbuzgók kaphatják meg a belső öröm fölfakadását, hanem az egyszerű istenkeresők is. A hűségesek. Az Isten Fia szeretetében tündöklő igazságot őrzők! Akiknek törékeny építménye megmarad – hogy Pál apostolt hívjam segítségül, az ő tüzes jóslatát.

Novemberi pillanat. Végre otthon, késő este. Feleségem kíváncsian kérdezi, történt-e valami érdekes. Visszakérdel: „Érdekes?” Gyorsan megismétli: „Valami szokatlan?” Végigfutok az eltelt napon, mennyi minden történt velem, szép és szörnyűséges is bőven. Jót is tettem egy vak férfival. Mégis. A déli levél jut eszembe, a magas körtefáról a lábam elé lehulló. Olyan gyönyörű, vérlila, körözve földet érő levelet soha nem láttam.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Miként fér meg a bizmut-ferrát a teknővájás mellett?

Kutató diákok – diák kutatók

► **Nagyon is természetes volt a jövő ígéretes anyagának és a múlt egyik szép mesterségének találkozása a tudományos diákkörök országos konferenciáján (TUDOK) november 11–12-én Bonyhád**on, a Petőfi Sándor Evangélikus Gimnáziumban. A Völgység fővárosában található **tanintézmény volt a regionális konferenciák (Közép-Magyarország, Kelet-Magyarország, Nyugat-Magyarország, Erdély, Vajdaság, Felvidék) nyugat-magyarországi helyszíne. Ötvenhét diák tartott tíz-tíz perces előadást kutatási témájáról. A háromfős zsűri és a hallgatóság is kérdezhetett, végül a bírálóbizottság értékelte: kiemelte a produktumok erősségét-gyengeségét, irányt mutatott, hogyan lehet tovább haladni akár a téma alaposabb feldolgozásában, akár az előadói teljesítmény javításában.**

A konferencia hét szekciója szinte az összes tudományterületet felölelte. A résztvevők hallhattak előadást *Har-*

Spektroszkópiával a jövőbe *Vámi Tamás Álmos*, a bonyhádi gimnázium diákja olyan kutatási témára lett, amely még hosszú időre ellátja feladatokat. Nem bánja, mert – elmondása szerint – kedvére való, hogy különböző szakterületekkel egyidejűleg foglalkozhat. Választott témájához ugyanis szüksége van *kémiai* ismeretekre, a vizsgálati eszköz (Mössbauer-spektroszkópia) a *fizika* területére vezet, míg az alkalmazáshoz az *informatika*-ban kell járatosnak lennie.

Tamás ugyanis a merevlemezek anyagát szeretné kiváltani a tartósabb, biztonságosabb bizmut-ferráttal, felhasználva ennek az anyagnak a

Vámi Tamás Álmos a tablettakészítővel

cos pálosok a Szent Korona védelmében címmel, de megismerkedhettek a pannonhalmi tintareceptek minőséganalízisével is.

Petőcz-pusztá pusztulása *Hambuch Mátyás* – aki a pécsi Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziumában tanul – Petőcz aprófalú eltűnésének okait dolgozta fel. Egy tájfutóverseny közben bukkant a település nyomaira. Visszatért, s a volt helybéliekkel beszélgetve, írásos és fényképes emlékeik feldolgozásával, majd levéltári kutatásokkal kiegészítve bontakozott ki előtte a 18. században alapított falu szomorú sorsa. A közelben nyílt uránbánya tette tönkre a kicsi, de prosperáló falut.

Balázs-Kovács Sándor néprajzkutató, muzeológus kiemelte, hogy az eltérő életmód miatt nagyon kevés példa van a magyar–cigány, még inkább a betelepült németek és cigányok közti szoros szimbiózisra, amely Petőczön egykor létezett. Többek között ennek feltárása és bemutatása miatt is igen fontosnak ítélte Hambuch Mátyás témáját, és gratulált a magas színvonalú előadáshoz.

Jelek a jeleken *Dr. Antóni Judit* nyelvész, a gimnázium tanára nem először vállalt közreműködést TUDOK-rendezvényen, mert örömmel tölti el a diákok lelkesedése, kitartása és kreativitása. Az idén az irodalom-, nyelv-

mondta, felettébb érdekes témákkal jelentkeztek a diákok. Példamutató feldolgozással, pörgő, szép kiselőadással szerezte meg az elsőséget *Molnár Janka Sára* ebben a szekcióban. Janka a jelentéssel bíró feliratok nyomába eredt. Kíváncsi volt, vajon tudják-e kortársai, mit jelentenek a szövegek, a logók egy-egy ruhadarabon. Kiderült, hogy nagyon is. A kapott válaszok szerint minél igénytelenebb valaki, annál több felirattal ékeskedik; minél igényesebb és magasabb státusú, annál inkább elutasítja a feliratos holmikat. Ami kö-

Dr. Csermely Péter, a Semmelweis Egyetem biokémiaprofesszora gondolta úgy, hogy nemcsak az egyetemista, hanem a középiskolás korosztályban is van elegendő tudásvágy, amely egy-egy szakterület jobb megismerésére, kutatására sarkallja őket. A diákokba vetett hit készítette arra, hogy 1996-ban megalakítsa a Kutató Diákok Mozgalmát. Az érdeklődés kezdetektől nagy volt; a fiatalok megalakították a Kutató Diákok Országos Szövetségét. A mozgalomnak ma már ötezernél jóval több, határon túli és hazai tagja van, akiket közel kétezer mentor segít. A mentorok egy része maga is kutató, akadémikus, egyetemi oktató, illetve középiskolai tanár. Külföldön számos országban adaptálták már a honi példát. A mozgalomról bővebben honlapjukon (*kutdiak.hu*) lehet tájékozódni.

zős a fiatalok két csoportja-ban: egyik sem szereti a szexualitásra és az erőszakra utaló jeleket, szövegeket. A diáklány több divatházat is megkeresett, ott azt tapasztalta, hogy a luxus nem tűr el logót, feliratot. A minőség magáért beszél.

A kétnapos konferencián lehetőség nyílt a zsűritagok és a kutató diákok szabadabb eszmecseréjére is, s ezt a lehetőséget az utóbbiak köszönettel ki is használták. Jó volt megtapasztalni, hogy a tudás a hittel milyen kincseket eredményez.

■ V. GÄNSZLER BEÁTA

A bizalomról

Kedves Olvasók!

Ez alkalommal egyházunk adminisztratív központjának három olyan munkatársát mutatjuk be, akiket kevésbé ismernek a kedves testvérek, pedig kéreéseiket, megkereséseiket gyakran ők kezelik, hivatali működésünk stabil hátterét ők adják. Most bemutatkozó kollégáim három, első látásra egymástól nagyon különböző munkaterületen dolgoznak.

Egyikük a napi bejövő és kimenő postát kezeli, a leveleket iktatja és átveteti, adminisztratív rendünk hagyományos, régi, papíralapú munkáját végzi. Másik kollégánk a szerteágazó informatikai feladatok megoldásán dolgozva irodai mindennapjaink modern, digitális hátterét biztosítja. Egyházunk jogásza pedig törvényeket, szabályrendeleteket, határozatokat, szerződéseket fogalmaz, szerkeszti a közlőnyt, és véleményez, ellenjegyez minden dokumentumot, amelynek jogi vonatkozásai vannak.

A három munkakört és munkatársat összeköti egy alapvetően fontos jellemzőjük: a diszkréció, a titoktartás. Rájuk bízunk ügyeinket, ők pedig bizalmasan kezelik azokat a tartalmakat, melyeket láthatnak, olvashatnak, iktathatnak, akár véleményezhetnek – de soha nem adhatnak ki illetékteleneknek. Reménység szerint ez a kivéltet nem ismerő, következetes bizalom jellemzi mindnyájunk gondolkodását, munkavégzését, emberi viszonyait az adventi időszakban, a Krisztust váró elcsendesedésben.

Ezzel a gondolattal kívánok valamennyi egyháztagunknak áldott, békés, boldog karácsonyt az országos iroda valamennyi munkatársának nevében.

■ KÁKAY ISTVÁN országos irodaigazgató

SÜNI az iroda második emeletén

2008 szeptembere óta működik a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájában a központi iktatás, azóta dolgozik itt *Osváthné Szabó Ágnes*. Az új rendszert hamar megszokták és megszerették az Üllői úti kollégák és az irodához tartozó intézmények, továbbá a püspöki hivatalok dolgozói, hiszen sok postai és papírmunkát egyszerűsít a központi iktatás.

Ennek lényege, hogy az egyháznak szóló küldemények a közeli, budapesti 9-es postára érkeznek. Az egyik kolléga reggel átveszi és behozza a leveleket a második emeleti irodába. Itt történik a levelek feldolgozása, iktatása SÜNI-vel, majd kézbesítése a címzetettekhez.

FOTÓ: BODA ZSÚZSA

A központi iktató számítógépén működő SÜNI program nem más, mint az iktatás gépi megoldása: Sikeres Ügyvitel Nem csak Interneten. Egy világos táblázatban nyomon követhető – egyebek mellett – a küldemények beérkezésének ideje, a feladó, az átvevő osztály neve és más adatok.

Az iktatás másik oldala a kimenő küldemények, levelek intézése. Pecsétek, bélyegzők, öntapadós címkék: díjhiteles, elsőbbségi, ajánlási ragszám, tértivevény – pontosan olyan, mint egy „mini postahivatal”. A Magyar Postával kötött szerződés értelmében a kimenő levelekre ugyanis nem kell bélyeget ragasztani, elég a díjhiteles bélyegzővel ellátni, valamint „felszerelni” a küldeményeket, ellátni ajánlási ragszámmal, és így tovább. Ezek a levelek a délutáni órákban kerülnek a 9-es postára. Az irodában egyébként minden ide tartozó munkaágnak van

egy – ha nem is postafiókja, de – irattartó mappája, amelybe a levelek, újságok, folyóiratok, meghívók, faxok, egyéb iratok bekerülnek. Aztán napközben ki-ki, ha benéz, maga is elviheti a postáját.

Ágit a lelkesi kar tagjai is megkeresik, amikor új vagy a megváltozott szolgálati hely miatt kicserélendő lelkesi igazolványt szeretnének készíttetni. De a titkárságon is találkozhatunk vele, hiszen szükség esetén ott is szokott helyettesíteni.

A kérdésre, hogy miért szereti ezt a munkát, azt válaszolja: nem érzi unalmasnak, monotonnak, mert folyton emberekkel találkozik, és részesévé válik az egyház életének. Ha valaki keres egy iratot, és valamilyen szempontból fontos, hogy mikor, kinek lett kiküldve vagy érkezett be, akkor is csak ő tud segíteni a SÜNI-vel – pár pillanat alatt elvégzi a munkát a szoftver segítségével. A kimenő küldeményeket persze csak akkor lehet előkeresni, ha ajánlva lettek feladva.

Tény: ez diszkréciót megkívánó, bizalmi munkakör, és fontos kritérium a titoktartás. Ági erre különösen odafigyel. A munka mellett németül tanul, mert művelődésszervezői egyetemi diplomája mellé nyelvvizsgát kell tennie.

Evangélikus kötődéseiről is kifagattam őt. Ági ugyan római katolikus, több családtagja azonban evangélikus: az Evangélikus Hittudományi Egyetem volt növendékei jól ismerhetik unokatestvérét, *Szentpétery Marianne-t* (*Szentpétery Péternek, az egyetem vallás- és társadalomtudományi tanszéke vezetőjének a felesége – a szerk.*). Az irodai áhítatokon mindig részt vesz. Barátai között is vannak lutheránusok, és férje révén is sok evangélikust ismer. Három gyermeke közül a legkisebb lánya általános iskolás, középső lánya már az ELTE-re jár földtudomány szakra, nagyfia pedig a Budapesti Gazdasági Főiskola hallgatója.

Osváthné Szabó Ágnes elérhetőségei

E-mail: agnes.szabo@lutheran.hu; mobil: 20/824-9542; vezetékes telefon: 1/483-2265/145-ös mellék

Szerteágazó jogi munka

Dr. Kőváriné dr. Benkő Ingrid jogtanácsos

► **Aki a második emeleti külső folyosó felől érkezik, először dr. Kőváriné dr. Benkő Ingrid jogi irodája előtt halad el. Sok éve dolgozik már az országos irodában, az itt végzett munkája mellett pedig a zsinat és az országos presbitérium üléseinek jogi szakértelmet igénylő teendőit látja el. Mi is a pontos feladata az országos iroda jogászának?**

– Az országos egyház jogi ügyeinek intézése az országos elnökség felkérése alapján és iránymutatásai szerint. Szerződéskészítés, peres képviselő, jogi tanácsadás, az országos irodaigazgatótól kapott teendők elvégzése teszi ki a mindennapjaimat. Feladatom a zsinattal összefüggő jogász feladatok ellátása is a zsinat elnökségének erre irányuló kérelme esetén, valamint az országos presbitériumi (OP) ülések előkészítő munkái és a határozatok szerkesztése.

Az elmúlt tíz évben jelentős mértékben átalakult és megnövekedett az evangélikus egyház intézményrendszere. (Számos oktatási és diakóniai intézmény került át egyházi kezelésbe.) Ez a fenntartó egyház részéről állandó, folyamatos és nagyon szerteágazó jogi munkát igényel. Külön hívás, hogy mind az állami, mind az egyházi jogszabályoknak meg kell felelni az intézményalapítás és -fenntartás szabályozása során. Az utóbbi néhány évben egyértelművé vált,

hogy csapatmunkát igényel ezeknek a feladatoknak az ellátása, ezért napi szinten jó és hatékony munkakapcsolatot ápolok az országos iroda gazdasági, oktatási és diakóniai munka-

FOTÓ: HORVÁTH-BOLLA ZSUSZANNA

társaival, valamint természetesen az egyházi vezetéssel.

A gyülekezetek jogi ügyeivel kapcsolatosan bár az egyes napi kérdésekre is igyekszem válaszolni, mégis leggyakrabban a „jogi személyiségi igazolások” kiállítása kapcsán keresnek meg. Fontos hangsúlyozni, hogy az erre vonatkozó egyházi szabályok a közelmúltban jelentősen szigorodtak: egyrészt csak meghatározott ok megjelölése esetén adható ki ilyen igazolás, másrészt egy ilyen irat csak harminc napig érvényes, addig használható fel. Az adatok ellenőrzése, állami nyilvántartásokkal való összevetése tehát szintén növeli az elvégzendő munka mennyiségét.

Szerverkarbantartástól az Excel-táblázatig

Csüllög Péter rendszergazda, az országos iroda informatikusa

Csüllög Péter 2004. június 1-je óta dolgozik a házban. Főiskolai diplomája van: mérnök-informatikus. Az országos iroda rendszergazdája, informatikusa, nélküle sokszor úgy éreznénk, hogy „megáll az élet”... Az internet-munkacsoport (IMCS) tagjaként országos szinten is fejleszti az egyházi informatikát; *Bogdányi Gáborral* és *Mesterházy Attilával* az országos szerver karbantartása például nagy kihívás – ez a szerver az összes *lutheranos* e-mail cím és az összes evangélikus gyülekezeti website, továbbá az országos honlap tárhelye.

Első munkahelye a Fővárosi Csatornázási Műveknél volt, majd szabadosz rendszergazdaként dolgozott. Péter egy átlagos napján a hálózati hibák javításától kezdve a számítógépes rendszer működőképességének fenntartásáig, az Üllői úti szerver karbantartásáig sok feladatot ellát. Ilyen munka például a gépek frissítése, újratelepítése, vagy ha egy kolléga a napi munkájában megakad – a szövegszerkesztéssel, egy Excel-táblázattal –, akkor is hozzá fordul.

Korábban négy éven keresztül az Üllői úti informatikai oktatás keretében tartott tanfolyamot lelkeseknek és egyházi dolgozóknak, ott sokan találkozhattak vele. Számítógépek, számítástechnikai eszközök beszerzése is a feladata, legyen akár pendrive, akár egy komplett gép, billentyűzet, hangszóró stb.

A minden évben meghirdetett gyülekezeti pályázat lebonyolítása is az ő közreműködésével történik (egyházon belül, gyülekezetek számá-

ra: notebook, projektor, multifunkciós nyomtató). Péter az, aki a nyertes pályázókat értesíti, a gépeket telepíti, felkészíti, és a használónak rövid oktatással egybekötve átadja.

Nagy ritkán, ha leáll a rendszer, a hibaelhárítása a főszerep, hogy a

FOTÓ: TÁRNYIK VIKTORIA

dolgozók minél hamarabb folytathassák a munkát. E-mail, internet, szerver nélkül itt leállna az élet, de ez szerencsére nagyon ritkán fordul elő. Tavaly télen – meséli Péter – egy péntek este fél nyolc tájban indult haza, és megállt az internet. A szakadó hóban vissza kellett jönnie – ez a munka adott esetben ezzel jár.

Naponta hívják vidéki gyülekezetekből segítségért, bár ez nem a munkakörének része, apró-cseprő vagy komolyabb problémákban is készséggel segít megtalálni a megoldást.

Kérdésemre elmondja, hogy az említett oktatások nagyon jó eredménnyel zárultak, mérhető a tudásszintbeli fejlődés. Sokkal kevesebb

Egyházunkhoz való kötődésem többgenerációsának nevezhető, és természetesen magam is gyakorló evangélikus vagyok. Apai-anyai ágon egyaránt lelkészcsaládból származom, gyermekkoromban a győri gyülekezetbe jártam, Budapestre költözésem óta pedig az óbudai egyházközséghez tartozom. Számomra az evangélikus egyház, az Üllői úti iroda nemcsak a kerete annak, ahol jogászai hivatásomat ellátom, hanem inkább nagybetűs munkahely. Evangélikus hitem meghatározó számomra, tehát – jó értelemben véve – semmiképpen sem tudok elfogulatlan lenni. De természetesen a törvények betartása és betartatása, a legtisztább és legkeskenyebb jogi út az, amelyen az általam képviselteket jogászként vezetnem kell. Szakmai felkészültséggel, emberismerettel, empátiával, azt hiszem, bátran felvállalhatom egyházam iránti elfogultságomat.

Férjem szintén jogász, bíróként dolgozik. *Regina* lányom immár tizenkét éves, és örömmel jár a Deák téri evangélikus nyolcosztályos gimnáziumba. Egy-egy ünnepi összejövetel alkalmával vagy reggeli áhítaton már – más kollégáim gyermekeihez hasonlóan – ő is megfordult néhányszor itt az országos irodában.

Dr. Kőváriné dr. Benkő Ingrid elérhetőségei

E-mail: ingrid.benko@lutheran.hu; mobil: 20/824-2788; vezetékes telefon: 1/486-3513

Értesítjük kedves ügyfeleinket, hogy az országos iroda 2011. december 23-ától 2012. január 2-áig zárva tart. Első munkanap: 2012. január 3., kedd.

Az oldalt szerkesztette: KÖHÁTI DOROTTYA

► „Elengedhetetlen a bizalomépítés a vallások között. Kapcsolatba léphetünk egymással nemcsak formálisan, hanem informálisan is. A döntő az, hogyan érzékeljük a másikat. Hogy miként és mit tanítanak rabbik, papok, imámok a másokról” – mondja *Munib A. Younan*, a Jordániai és Szentföldi Evangelikus Egyház püspöke, a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) elnöke. A szervezet vezetője testülete november 16–18. között Budapesten tanácskozott, ez alkalommal beszélgettünk a vallásközi párbeszéd kezdeményezőjeként és elkötelezett híveként is ismert püspökkel.

– Püspök úr, mélyen megindított, megdöbbentett, amikor 2001 márciusában Berlinben, a világszövetség missziói konferenciáján hallgattam az előadását. Többek között azt szűrtem le belőle, hogy az izraeli hatóságok semmivel sem bánnak jobban a palesztin keresztényekkel, közöttük az evangélikusokkal, mint a muszlimokkal. Változott azóta ez a helyzet?

– Két nagyon fontos dolgot szeretnék hangsúlyozni. Először is: amikor a Szentfölddel kapcsolatban megszál-lásról beszélünk, akkor a palesztinokra – tehát nem általában a muszlimokra vagy a keresztényekre – gondolunk. Mindaz azonban, ami a palesztinokkal történik, természetesen a keresztényeket is érinti. Talán meglepő, de például az izraeli hatóságok nagyon nehezen engedélyezik az utazást az Augusta Victoria kórházba – ez az LVSZ által fenntartott intézmény az Olajfák hegyén – vagy Ramallahból Jeruzsálembe, de azért kapunk engedélyt, a legtöbb muszlim és keresztény is.

Vizsont különösen nyomasztó a családegyesítési engedélyek megszerzése.

Erre akkor van szükség, ha például egy kelet-jeruzsálemi lakos házasságot köt valakivel a nyugati partról (*Ciszjordániából* – Sz. P.); a nyugati partinak kell ilyenkor családegyesítési engedélyért folyamodnia – különben nem élhetnek együtt Jeruzsálembe – , de ezt igen nehézkesen lehet megkapni. Ez nagyon fontos számunkra, hiszen minden palesztint érint.

Sok keresztény kíváncsi volt már, a lélekszámunk csökkenése pedig minket, keresztényeket azért is sújt különösen, mert Izrael lakosságának alig két százalékát tesszük ki. Fiataljaink számára nagy gond, hogy csak Jeruzsálemből vagy a saját lakóhelyük környékéről házasodhatnak, hiszen ez megnehezíti a párta találat. A pápa felvetette ezt a kérdést az izraeli vezetőknek, én is felvettem, sok más egyházi vezető ugyancsak.

Másodszor: világosan meg kell mondanunk, hogy az alapprobléma politikai természetű. Minket, keresztényeket nem üldöznek sem a zsidók, sem a muszlimok, sem Izrael Állam, sem a Palesztin Hatóság. Izraelben, Palesztinában, Jordániában nem ugyanaz a helyzet, mint a Közel-Kelet más országaiban. Vannak azonban bizonyos kérdések, amelyeket meg kell tárgyalnunk, ilyen az előbb említett családegyesítési engedélyek kérdésén kívül bizonyos egyházak elismerésének vagy az adóknak, vízumoknak, tartózkodási engedélyeknek az ügye.

– Életrajzában olvasható, hogy regisztrálva van az ENSZ Menekültügyi Szervezeténél (UNWRA). Mit jelent ez közelebbről?

– Azt jelenti, hogy a szüleimnek, apámnak ott kellett hagynia délen, Beérseában az otthonát, és menekültként Jeruzsálembe kellett mennie. Magamnak is felteszem a kérdést,

hogy ha menekülttáborban kellett volna élnem, akkor lehetett volna-e lelkes vagy püspök belőlem. Nem tudom. Istennek hála, hogy az evangélikus egyház felkarolt.

Ami a menekülttátust illeti, ezt nagyon fontosnak tartom, még ha nem élek is menekülttáborban, mint oly sokan a népem tagjai közül. Politikai megoldást akarunk erre – azt is, hogy a menekültek szabadságjogait is elismerjék. Mindez hozzátartozik a békefolyamathoz. Öt dologról van szó ezzel kapcsolatban. Az első: két állam az 1967-es határok alapján. A palesztinok államának és Izrael Államnak egymás mellett kell élnie, békében és igazságban. A második kérdés Jeruzsálem megosztásával kapcsolatos: Jeruzsálemnek kereszténynek, zsidónak és muszlimnak, palesztinnak és izraelinek kell lennie. Harmadszor: politikai megoldás kell arra, hogy a menekültek visszatérhessenek a szülőföldjükre. A negyedik a zsidó telepések kérdése, az ötödik pedig a források, a természeti erőforrások megosztása.

Úgy gondolom, hogy az izraeliek és a palesztinok nem élhetnek magukban, egymástól elkülönülve. Együtt kell gondolkodnunk. Nem akarjuk, hogy folyton katonák álljanak egymással szemben. Demilitarizált palesztin államot akarunk. De van, ami ennél is sokkal fontosabb: gondolunk a gyerekeink, palesztinok és izraeliek jövőjére, akik most félelemben élnek. Lehetne föderáció vagy konföderáció, nem csak egymás mellett élés. Tanulhatunk Európától. Az Európai Unió is ötszáz éves vita után jött létre. Átvehetnénk a mintát, létrejöhetne a politikai és gazdasági unió minden ország javára. A Szentföldnek nincs olaja, Izraelnek nincs olaja, Palesztinának sincsen – szent helyeink vannak. Ezeknek a szent helyeknek pedig megbéklésre kell hívniuk minden népet.

– Hogyan lett evangélikus? Mondana néhány szót a családjáról?

– Nagyon fontos, az imént említettem, hogy menekült vagyok, és az evangélikus egyház karolt fel. Szüleim az ortodox egyházban kötöttek házasságot, de protestáns intézményekben tanultak, édesanyám a Talitha Kumi – evangélikus – iskolában tanult, amely a kaiserswerthi diakóniai intézményekhez tartozott. Én is mindig evangélikus iskolákban tanultam. Az evangélikus iskolákat a szabadság szelleme lengte be, ez vonzott. Nem tudnék más identitást elképzelni magamnak, mint az evangélikust.

Mint említettem, mi, keresztények a lakoságnak alig két százalékát tesszük ki, ezért fontos, hogy evangélikus nemcsak evangélikussal köt házasságot, hanem „vegyes” házasságok is születnek. Ezt megengedjük, mivel elfogadjuk egymás kereszttségét. Feleségem maronita, Galileából származik, lányom egy ortodoxsal kötött házasságot, a fiam is, de evangélikus templomban.

– Említette, hogy Jeruzsálemet fel kell osztani...

– Megosztani, de nem felosztani.

– Mit jelent a megosztás, a szuverenitás a szent helyek szempontjából?

– Még egyszer szeretném hangsúlyozni, hogy a megosztás nem felosztást jelent. Számomra mint egyházi vezető számára, mielőtt szuverenitásról beszélnek, fontos minden szent hely szabad megközelítése. Tiszteletben kell tartani mindezen helyek status quóját. Azaz nem változtathatjuk meg a fennálló állapotot. Ezek után a szuverenitás kérdése már sokkal könnyebb lesz. Mégsem szabad a szuverenitással kezdenünk, mert ha ezzel kezdjük, nem jutunk sehova. Többféle megoldás lehetséges. Én résztvevője vagyok a Szentföldi Vallási Intézmények Tanácsá-

nak. Ebben benne van a két izraeli főrabbi, az askenázi és a szefárd, a palesztin – muszlim – főbíró, a palesztin vallásügyi miniszter és a keresztény egyházak vezetői, az ortodoxok, az örmény katolikusok, az evangélikusok és az anglikánok. Jeruzsálem kérdését is megvitadjuk. Sokféle lehetséges forgatókönyv kerül szóba.

FOTO: HORVÁTH-ROLLA ZSUZSANNA

Három dolgot kell hangsúlyoznunk, amelyek fontosak a párbeszédben. Az első: miért drága Jeruzsálem a három vallásnak és a két népnek – merthogy az egyik néha tagadja, hogy a másiknak drága lenne. Másodszor: miben értünk egyet Jeruzsálemmel kapcsolatban? Harmadszor: miben nem értünk egyet? Ha eddig eljutunk, akkor már megtalálhatjuk a megoldást. Sokféle elképzelés került szóba. Kreatívnak kell lennünk. Számomra nagyon fontos a béke szelleme. Ha Jeruzsálemről beszélünk, ne háborús mentalitással tegyük. Ha a béke gondolatát tettük magunkévá, ha elfogadjuk a másikat, és nem tagadjuk a jogait, akkor jó megoldást találhatunk a város számára.

– Nem lehet megkerülni az Izrael és Palesztinát elválasztó fal kérdését. A berlini fal harmincnyolc éven keresztül állt fenn. Mit gondol, mennyi ideje van még hátra a szentföldi falnak?

– Ha a saját véleményemet kérdezi, akkor azt mondom, hogy már tegnap sem kellett volna állnia. A történelem megtanított arra, hogy semmilyen fal sem állhat örökké. A falak nem hoznak biztonságot, csak elválasztanak és elkeserítenek.

– Elnézést, de azt mondják, hogy a fal építése óta jelentősen csökkent az öngyilkos merényletek és más erőszakos cselekmények száma...

– Sokféle érv van a problémával kapcsolatban. Egy nagyon jó érvet szeretnék említeni. A Palesztin Hatóság erőszakmentes harcot akar folytatni. Lehet falakat építeni, ha valaki nem hisz az erőszakmentes harc eredményességében. Mi azonban az egyházban hiszünk az emberi jogokért, az igazságosságért békés eszközökkel folytatott, erőszakmentes harc sikerében.

– Írt egy tanulmányt A keresztény cionizmus etikai kritikája címmel, amely az Ön egyházának honlapján olvasható. Ebben az is szerepel, hogy valójában egy kérdéstről van szó: „Mégis, kinek a földje?” Lenne szíves röviden összefoglalni a tanulmány mondanivalóját?

„Az én Krisztusom soha

Interjú Munib A. Younan püspökkel, a

– Már jó pár éve, hogy írtam. A keresztény cionisták egyoldalúak. A diszpenzacionalista teológiát vallják. Úgy gondolják, hogy Isten korszakokban, diszpenzációkban munkálkodik. (Ebben Izraelnek és a gyülekezetnek más-más rendeltetése van. – Sz. P.)

Nekünk, evangélikusoknak minde-
nekelőtt a következő problémánk

nem az én Krisztusom. Az én Krisztusom sohasem a kard Krisztusa. Az enyém mindig a kereszt Krisztusa, az élet, a szeretet Krisztusa.

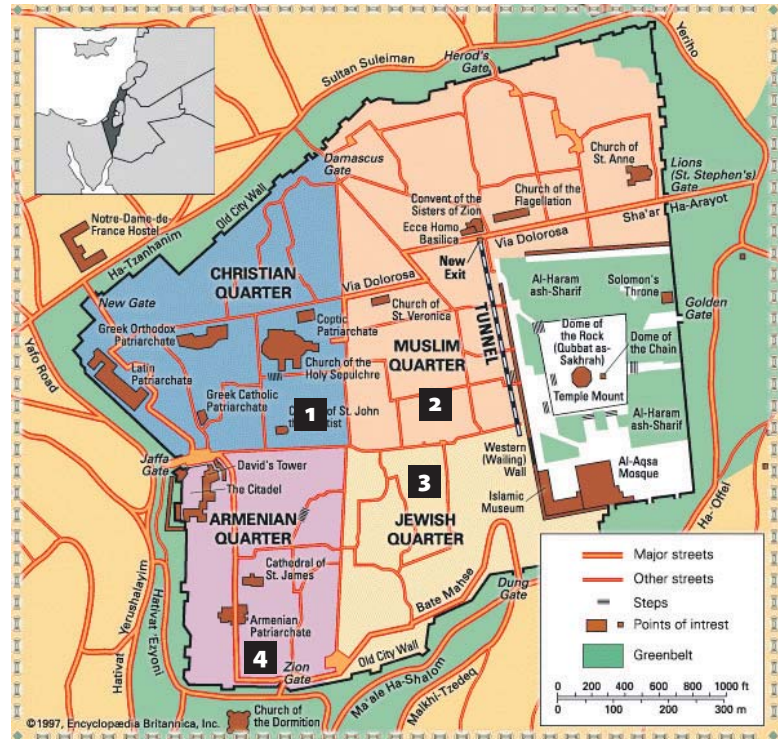
Mi minden vasárnap megvalljuk, hogy Krisztus azért jön, hogy élőkön és holtakon uralkodjék. A keresztény cionisták azonban sajnálatosan olyasmikről beszélnek, hogy Krisztus visszajön az ezeréves birodalomra, illetve azelőtt... Evangélikusként ezek nem értelmezhetők számomra. Krisztus valójában nem úgy jön, hogy egy kiterőt tegyen, és azután visszamenjen a mennybe!

Nem bánom, ha egy akadémikus vita során nem értünk egyet Izrael teológiáját illetően. A végtelenségig ülésezhetünk, és beszélhetünk róla úgy, hogy nem értünk egyet. Mindannyian ismerjük ószövetségi gyökereinket, és nem tagadjuk őket. A zsidó nép nélkül nem érthetjük az Ószövetséget. De ne fosszuk meg Izrael teológiáját az igazságosság teológiájától. A Közel-Keleten ez minden ember számára nagyon lényeges.

– A Biztonsági Tanács az amerikai vétó miatt nem ismerte el az önálló palesztin államot, bár az ENSZ-kögyűlés túlnyomó többsége mellette volt. Püspök úr véleménye szerint mikorra változhat meg ez a helyzet? Mikor lesz Palesztina a nemzetek közösségének teljes jogú tagja?

– Az, hogy az elismerés most nem sikerült, a kérdésnek a negatív oldala. Hadd mondjam el a pozitívát. Ez pedig az, hogy százharminc olyan állam van a világban, amely hisz a „két állam megoldásban”. Ez a fontos. Megértem, hogy az Egyesült Államok túl erőteljes volt ebben a dologban. Megértjük, hogy aggódnak, de számunkra az a kérdés, hogy ha nem jöhet létre a megoldás az 1967-es határok alapján, akkor mi a választás. Nem akarunk egy állami megoldást, mert ez nem jó Izraelnek, és nem jó a palesztinoknak sem.

Hogy mennyi idő telik még el a megoldásig? Azt mondom, annyi, ameddig a palesztinok hisznek az erőszakmentes harcban. Békés eszközökkel, tárgyalásokkal kell érvényt

Jeruzsálem (1 – keresztény negyed, 2 – muszlim negyed, 3 – zsidó negyed, 4 – örmény negyed)

fogad el. Például a Szikladóm lerombolását, a harmadik templom felépítését látja Jézus második eljövételére, illetve azt, hogy amikor ő eljön, akkor megbünteti a kétharmadát azoknak, akik nem hisznek benne, legyenek akár zsidók, akár keresztények vagy muszlimok. Nos, ez

szereznünk a jogainknak. Hiszem, hogy ezt előbb el fogjuk érni, mint sokan gondolnák. Vegyük többek között Magyarország példáját. Senki sem mondta volna 1984-ben vagy 85-ben, hogy Magyarország megszabadul a kommunizmustól. Előbb megtörtént, mint gondolták volna.

„Masem a kard Krisztusa”

a Lutheránus Világszövetség elnökével

Izraeliek és palesztinok jelenleg egyaránt félelemmel és a gyűlölettel tekintenek a másikra. Egyházként az a feladatunk, hogy eltöröljük a félelmet és a gyűlöletet. Mostantól fogva tanítanunk kell – ahogyan tanítjuk is az evangélikus iskolákban –, hogy a palesztinok meglássák Istent az izraeliekben. Az izraelieknek pedig mostantól fogva azt kell tanítani, hogy meglássák Istent a palesztinokban. Ha egyszer meglátják az *embert a másikban*, akkor kölcsönösen elismerik egymás polgári, nemzeti, vallási és politikai jogait. Csak így lehet a Szentföld, az ígéret földje mind az izraeliek, mind a palesztinok számára tejjel-mézzel folyó föld. Ez az én álmom, mindennap ezért dolgozom...

– *Van egy álma, mint Martin Luther Kingnek...*

– Remélem, hogy az ő nyomdoka-in járhatok. Igen, ez az álmom, és remélem, hogy még megérem a megvalósulását.

– *Őn jól ismert kezdeményezője és támogatója a vallásközi párbeszédnek. Európában növekednek a muszlim közösségek. A békés együttélés, együttműködés nélkülözhetetlen, ehhez pedig közös alap kell. Európában a muszlimok nyugodtan élhetnek a lelkiismereti és vallásszabadság jogával, ugyanakkor iszlám országokban súlyos korlátozások sújtják a nem muszlimokat. Véleménye szerint hogyan lehet kezelni ezt a problémát?*

– Nekünk, arab keresztényeknek már ezernégyszáz éves tapasztalataunk van a muszlimokkal való együttélésről. Mint mondtam, nem ezzel van problémánk. Problémánk a szélsőségekkel van, akár muszlimok, akár keresztények, akár zsidók vagy mások. Tehát nem az iszlámmal van gondunk. Európa felkarolhatja azt a kezdeményezést, amely Jordániából indult. *Egyezkedő szó* (A *Common Word*) címmel százharmincnyolc muszlim tudós levelet írt 2007-ben. Ebben azt mondják, a vallás magja Isten és a felebarát szeretete. Nagyon könnyű Istent szeretni, de nagyon nehéz a felebarátot.

Európában is az a kérdés, hogy ezt komolyan vesszük-e. Azoknak az európai országoknak, amelyek muszlimokat fogadnak be, fel kell tenniük maguknak a kérdést: társadalmuk továbbra is egyetnikumú, egyvallású, egykultúrájú legyen, vagy népében, kultúrájában, vallásában pluralista. Azok az európaiak, akik vendégszeretők, legylelkűek, valóban dicséretet érdemelnek. Ugyanakkor azoknak a muszlimoknak, akik Európába jönnek, teljesen integrálódniuk kell itt. Nem mondhatják, hogy továbbra is egyiptomi, afganisztáni vagy indonéz kultúrájukban élnek.

Párbeszédnek kell folynia a muszlim közösségben arról, hogy mit jelent az állampolgárság. Nem lehet azt mondani, hogy magyar állampolgár vagyok, de az afganisztáni, pakisztáni vagy bármiféle más törvényekhez vagyok lojális. Azt javasolom, hogy Európában bármiféle dialógusban mindenekelőtt az állampolgárság kérdését és a nők szerepét vitassák meg.

Beszélni kell a szólásszabadságról is. Miközben élünk a szólásszabadsággal, tartsuk tiszteltben a másik vallását! Vannak érzékeny dolgok, amelyektől még a házastársunkat is igyekszünk megkímélni, ha együtt akarunk élni. Ugyanez vonatkozik a muszlimokra. A szólásszabadság nem azt jelenti, hogy mindenfélét mondunk, rajzolunk, rajzfilmeket

elmesélünk. Tiszteletben kell tartani a másik szimbólumait, szent helyeit. Kölcsönösnek, nem csak egyoldalúnak kell lennie a tiszteletnek, hogy jól élhessünk együtt, a problémákat pedig az asztalnál kell megvitatni, nem másból.

Nálunk vallásszabadság van, Izraelben is. De vegyük Indonéziát vagy Nigériát... Vagy Malajziát. Az LVSZ elnökeként ott járva idén márciusban felvettem a kérdést a miniszterelnök-helyettesnek: miért tiltják meg a keresztényeknek, hogy az Allah nevet használják? Én mint arab keresztény mondhatom, hogy mi már hat-száz évvel az iszlám előtt használtuk. Miért nem engedik, hogy odaadjunk harmincötezer Bibliát a malajziai embereknek? Nagyon örülök, hogy a miniszterelnök-helyetessel való, idén márciusi találkozásom nyomán sikerült ezeket szétosztanunk.

Küzdeni kell, meg kell tárgyalni az ügyeket. Az iszlámmal lehetséges a párbeszéd, vannak jó partnerek, ha egyszer megvan a kölcsönös tisztelet. Ne söpörjük szőnyeg alá a problémákat, hanem a szeretet és a megértés szellemében vitassuk meg őket. Természetesen nehéz a szélsőségről beszélni, mivel azt is nehéz eldönteni, hogy milyen nyelvet használjunk a szélsőségekkel. De lehet párbeszédet folytatni az iszlámmal. Lehet párbeszédet folytatni a zsidósággal. Igen, jó partnerek a párbeszédben. Meg lehet találni a módját.

– *Lehetne egy megjegyzésem ahhoz, amit mondott? Mi is jól ismerjük az Egyezkedő szót. A probléma ott van, hogy azonos szavakon, fogalmakon mást értünk. Az Isten szeretete és a felebarát szeretete mást és mást jelent egy keresztény és egy muszlim számára.*

– Persze, teológiailag, analitikusan különbözők alapelveink vannak, ahogyan ezekhez jutunk. Mi itt ketten mindenképpen mondhatjuk, hogy egy Isten van. Nem mondhatjuk azt, hogy egynél több van. De keresztényekként nem sajátíthatjuk ki Istent. Isten mindenkié. Számomra a Szentháromság Isten az én Istenem.

Gazi jordán herceg, aki a muszlimokkal folytatott párbeszéd egyik vezető képviselője, nemrég írt egy könyvet *Szeretet a Koránban* címmel. Ehhez én írtam a bevezetést. A könyv azt akarja bemutatni, hogy a *saria*, az iszlám jog mögött nemcsak törvény van, nemcsak igen és nem, „tedd” vagy „ne tedd”, hanem a szeretet van mögötte. Különböző teológiai alapállásunk, ahogyan eljutunk erre a következtetésre, különbözőképpen érthetjük, hogy mit jelent a felebarát szeretete, de ha szeretni akarom felebarátaimat, akkor biztosítani kell emberi jogait, a vallásszabadságot, a szólásszabadságot. A nők jogait is nagyon nyíltan meg kell vitatni, mindenkit egyenlő jogokkal kell felruházni.

A felebarát szeretete érték, amelyet másoknak is igyekszem átadni. Úgy gondolom, hogy mérsékelt keresztények és muszlimok egyaránt eljuthatnak erre a következtetésre. A teológiai alapállás, elemzés lehet különböző, az a fontos, hogyan élék a felebarátommal, hogyan szeretem a felebarátomat, mint magamat. („*Ha valaki azt mondja: »Szeretem Istent«, a testvérét viszont gyűlöli, az hazug, mert aki nem szereti a testvérét, akit lát, nem szeretheti Istent, akit nem lát.*” – 1Jn 5,20 – Sz. P.) A felebarát szeretete, az együttélés, ez a döntő. A válságot ma nem az okozza, hogy

nem szeretjük Istent, hanem az, hogy nem szeretjük a felebarátot. Keresztényeknek, muszlimoknak, zsidóknak elegendő értékünk van ahhoz, hogy megváltoztassuk a világot.

– *A zsidókkal is jó kapcsolatait vannak?*

– Mind az askenázi, mind a szefárd főrabbival jó kapcsolatban vagyunk. Ugyanígy a reformzsidó és a konzervatív zsidó mozgalommal is. A két főrabbival közösen alapítottuk a Vallási Intézmények Tanácsát. Két fontos dolgot hadd mondjak. Először: elengedhetetlen a bizalomépítés a vallások között. Kapcsolatba léphetünk egymással nemcsak formálisan, hanem informálisan is. A döntő az, hogyan érzékeljük a másikat. Hogy miként és mit tanítanak rabbik, papok, imámok a másíkról. Néha ez nagyon szegénytelen. Néha nem az egyszerű nép, hanem a vezetők, a vallási vezetők viszonyulása a probléma...

Másodszor: közös kutatást folytatunk a Yale Egyetemen. Hétszáz tankönyvet vizsgálunk meg a vallás- és közoktatás területén, földrajz- és történelemtankönyveket is. Megnézzük, hogy ezekben mit tanítanak a másíkról. Száznegyven palesztinai tankönyvre és ötszázhatvan izraelire – mivel Izraelben nem csak egy tanterv van – terjed ki a kutatás. Közös csoportban dolgozunk, izraeliek és palesztinok. Három hónap múlva remélhetőleg meglesz az eredmény, és látni fogjuk, mit tanítunk a másíkról.

A megbékélés és az igazságosság akkor kezdődik, amikor a valós dolgokat tanítjuk gyermekeinknek a másíkról. Addig, amíg nem valósan tanítunk a másíkról, amíg nem tanítjuk, hogy miképpen értelmezi önma-

hogy imádkozzanak értünk, ezért a „lehetetlen küldetésért” Magyarországon!

– *A Lutheránus Világszövetség elnökeként mit vár a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójától? Lehet-e valamiféle áttörés az ökumenikus mozgalomban? Annak idején, Luther születésének ötszázadik évfordulójára készülve is ebben reménykedtünk, de azután a szívélyes egyet nem értés lett még szívélyesebb. Kapott-e új impulzusokat a világszövetség a vezetőségnél a pápánál tett tavaly decemberi látogatása során?*

– Mindenekelőtt nagyon világosan szeretném elmondani: számomra és szerintem az LVSZ számára is az a döntő, hogy a Szentlélek indít bennünket arra, hogy az egyház egységéért munkálkodjunk. És nemcsak minket indít, hanem a katolikusokat, az ortodoxokat és másokat is. Ha azt, amit az evangélikus világban és az ökumenikus mozgalomban értünk, összehasonlítjuk az ötven évvel ezelőttivel, megköszönhetjük a Szentléleknek, hogy megváltoztatt bennünket. Nem magunktól változtunk.

Igaz, hogy még sok olyasmi van útban, amivel foglalkoznunk kell. Találkoztunk a pápával, felvetettük a 2017-es ünneplés ügyét. Magam egy másik kérdést is szóba hoztam, mégpedig az úrvacsorai közösség problematikáját a „vegyes” családokat illetően. Felvettem: mindaddig, amíg az egyházak általában nem egyeznek meg a közös úrvacsoráról, illetve az egyházi hivatalról, tegyék lehetővé nekik a közös úrvacsorázást a katolikus vagy az evangélikus egyházban.

Ezt a kérdést továbbra is fel fogom vetni – remélem, hogy 2017-ig egyezsége jutunk ebben az ügyben. Hogy jutunk-e, azt nem tudom, de imádkozom érte.

Ami a köztös ünneplést illeti, a kérdés sugallta borulátással ellentétben én kevésbé vagyok pesszimista. Számomra a reformáció ünnepe a felsza-

reformáció az evangélium frissességét nemcsak Németországnak és Európának hozta el, hanem az egész világra kihatott.

Ráadásul – és ezt szeretném nagyon világossá tenni – a reformáció nem csupán vallási ügy, hanem az egész világot átformálta. A mentalitás megváltozása, a felvilágosodás, de még az agnoszticizmus jelentkezése is a reformáció következtében vált lehetővé. A reformáció tényleg megváltoztatta a világot.

A 2017-es ünneplésnek ezenfelül ökumenikusnak kell lennie. Bármilyen eredmény, amelyet az LVSZ az ortodoxokkal, a katolikusokkal, a metodistákkal, az evangélikál mozgalmakkal elér, Istentől kapott áldás. Minden eredmény továbbra is a Szentlélektől való áldás. Hiszem, hogy mindaddig, amíg a Szentlélek használ bennünket az egyházban, lesznek eredmények. Számomra a megigazulásról szóló, 1999-ben aláírt evangélikus–katolikus *Közös nyilatkozat* pozitív dokumentum. És hiszem, hogy egyszer majd más kérdésekben is megegyezésre fogunk jutni. Időre van szükség.

– *Így például az egyházi hivatal kölcsönös elismerésének kérdésében is?*

– Hiszem, hogy igen. Tudjuk, hány évig tartott az eszmecsere a hit által való megigazulás kérdésében. 1964-ben kezdtük a párbeszédet a katolikusokkal. Megyünk előre... Néha lassan, néha gyorsan, de haladunk. Mindaddig, amíg párbeszédet folytatunk, és a Szentlélek használ bennünket, haladunk, és egyszer majd egyezsége jutunk. Néha nem sikerül, de legalább engedjük a Szentléleknek, hogy jóra használjon minket. Evangélikusokként továbbra is ragaszkodunk értéinkhez és az egyház egységéhez, amely Krisztus ajándéka.

Visszatérve a 2017-es ünnepléshez: amikor a reformációról beszélünk, a *megtérés* szellemében szolunk róla. Mindaddig, amíg az egyház gyakorolja a megtérést, a reformáció szellemében él. Meg kell tértünk azokból a hibákból, amelyeket mi, evangélikusok követtünk el. Krisztushoz megyünk bocsánatért azért, amit elkövettünk, kérve, hogy felfrissítve használjon bennünket az egyház megújulásáért.

Ebben a formában – globálisan, ökumenikusan és a megtérés lelkületével – kell 2017-ben az egész világon ünnepelni. A hálaadás ünnepévé kell tennünk a jubileumi megemlékezést, amiért az Úr arra használ bennünket, hogy hirdessük a hit által való megigazulást, és hogy kegyelmében lehetünk.

– *Végül, de nem utolsósorban: mit üzenne hetilapunk olvasóinak és általában egyházunk tagjainak?*

– Huszonhét év után másodszor jöttem Magyarországra. 1984-ben jártam itt először, amikor *Fabiny* püspök úr és én is fiatal lelkészek voltunk. Most újra itt vagyok, és látom, mennyit változott a világ.

Hálát adok az Úrnak, hogy kitarítottak a hitben, miközben nehézségekkel is meg kellett küzdeniük. Totalitárius rendszerben, a kommunizmusban, nehéz időkben is kitarítottak a hitben, és most is kitarának. Ebben annak jelét látom, hogy az Úr arra használja Magyarország evangélikusait, hogy az ő eleven bizonyágtevői legyenek. Mindaddig, amíg az Úr erre használja egyházukat, úgy gondolom, áldássá lehetnek népük és egész Európa számára.

Isten áldja és erősítse meg mindnyájukat most is, amikor gazdasági problémákkal és egyéb kihívásokkal kell szembenézniük! Isten erősítse meg mindnyájukat, hogy továbbra is eleven bizonyágtevők legyenek, akárhova hívja is, és akárhol akarja is használni Önöket Krisztus!

■ SZENTPÉTERY PÉTER

zöld – Palesztin Hatóság, sárga – izraeli terület

gát, addig bűnt követünk el. Egy muszlimot muszlim nézőpontból, egy zsidót zsidó nézőpontból szeretnénk megérteni, és nekik is meg kell érteniük egy keresztényt keresztény nézőpontból. Ha egyszer megváltoztatják a tankönyveket, az forradalmi lesz a Közel-Keleten! Mind az izraeli, mind a palesztin oktatási minisztériummal keressük a kapcsolatot, és kérjük, hogy változtassanak, ahol szükséges. Kérjük,

badulás ünnepe, felszabadulás a problémáink alól. A Lutheránus Világszövetségben három dologra kell különösen is figyelemmel lenni, amikor a reformáció kezdetének évfordulóját ünnepeljük. A megemlékezésnek először is *globálisnak* kell lennie. A reformáció nem csupán német ügy. Nem is csupán európai. Látunk kell, hogy a déli féltekén mekkora számban élnek evangélikusok. Hálát kell adnunk az Úrnak, hogy a

EVÉL&LEVÉL&LEVÉL&LEVÉL&LEVÉL&LEVÉL&LEVÉL&LEVÉL&LEVÉL&LEVÉL&LEVÉL&LEVÉL&LEVÉL&LEVÉL&LEVÉL

Küszöbön

Alacsonyküszöbű. Egyre gyakrabban hallom és olvasom a szó-összetételt. A kifejezést kezdetben a fizikai akadálymentesítés egyik szinonimájaként használták. Az úgynevezett alacsonyküszöbű épületek megközelíthetők kerekesszékekkel, járókerettel és babakocsival is, biztosítva, hogy – ilyen vagy olyan okból – nehezebben mozgó embertársaink se legyenek kizárva az adott közintézmény szolgáltatásaiból. Ma pedig már „alacsonyküszöbű” minden olyan szervezet, program vagy épület, amelyet jó eséllyel látogatnak fiatalok és idősek, tehetősek és szegényebbek egyaránt.

Mára szerencsére egyházi ingatlanjaink jelentős része akadálymentesítve van. Egyre több régi templomajtó közelíthető meg rámpán keresztül, új közösségi épületeink pedig működési engedélyt sem kapnak akkor, ha nincs biztosítva a mozgáskorlátozottak közlekedése a tervezett objektumban.

De vajon alacsonyküszöbű-e egyházunk átvitt értelemben is? Biztosítjuk-e minden ember számára a bejutás esélyét templomainkba, egyházunkba és végső soron Isten országába?

Tény, hogy egyre kevesebben látnak be kívülről (egy)házunk falai közé. A legnagyobb baj azonban talán nem is ez, hanem hogy mi, a magunkat bent tudók nem látunk kifelé, hozzájuk...

Mintha a „magasküszöbű” egyház néhány ismervét sírná vissza *Herényi István* néhány héttel ezelőtt megjelent cikkében (*Kampány után – kampány előtt?*, *Evangélikus Élet*, november 20., 9. o.). Szerzőtársam – kétségkívül egyháza iránt érzett féltő szeretettel megírt – cikkében hosszan kifejtve kérdőjelezi meg az úgynevezett egyszázalékos kampány, azon belül is az óriásplakátok létjogosultságát az egyház kifelé folytatott kommunikációjában.

Azzal együtt talán nem kívánok részletesen foglalkozni, hogy vajon helyes-e kizárólag az adóbevallások idejére időzíteni a történelmi felekezetek erőteljesebb médiamegjelenését. Egy kis falusi civil szervezet elnökeként magam is furcsának és megalázónak tartom, hogy csak akkor tudunk hagyományörző rendezvényeinkhez állami forrást biztosítani, ha évről évre versengünk a rákgyógyítók, az állatvédők és a helyi óvodások alapítványával az adózók pénzéért. A rendszer azonban jelenleg hatályos törvényeink szerint ilyen, megváltoztatására nincs lehetőségünk.

Vallom, hogy az egyház hitből él. A gázszámlát azonban forintban kell kiegyenlítenie. Amíg tehát pörög a villanyóra a templomokban, négy száz forint feletti áron vásárolt benzinnel gurulnak szórványból szórványba a szolgálati autók, és pénzért hangolják a szakemberek az orgonákat, az egyház sem vonulhat ki a gazdasági racionalitás világából. Legfeljebb adakozunk, és imádságos szeretettel gondolunk azokra, akik az egyházkormányzat különböző szintjein álmatlan éjszakákon át tervezik egyházunk költségvetését sorról sorra...

Nem szeretném keverni a szolgálatot a szolgáltatással. Az egyháznak az előbbit kell végeznie. Ugyanakkor nem hallgatható el, hogy a „piac” sok a versenytárs. Ahogyan például a Luther Kiadó kötetei a karácsonyi díszbe öltöztetett könyvesboltokban a másodosztályú celebek élettörténetével versenyeznek ugyanazoknak a fogyasztóknak a pénzéért, úgy az egyházi internetes felületek igei tartalmai is versengenek a bulvároidalak sztárpletykáival, hiszen ne feledjük: *a gép előtt ülő kezében van a választás, ő dönti el, hogy szabad idejében ezt vagy inkább amaszt az oldalt látogatja-e meg!*

Első olvasásra talán „meredek” a párhuzam, de egyházi programjaink hasonlóképpen ugyanazon a piacon versengenek a kereskedelmi televíziókkal és a kocsmákkal az emberek idejéért (és pénzéért) is, hisz egyéni döntéstől függ, hogy ki-ki egy téli hosszú szombat estén, mondjuk, valóságshow-t néz, sörözik, vagy szeretetvendégségen ül...

Nem kellene félnünk felhasználni a modern kor adta lehetőségeket. Az evangélium, az örömhír átadására minden fórumot ki kellene használnunk, legyen az templomi igehirdetés, internetes közösségi oldal vagy akár óriásplakát. Jézus sem szégyellt a hegytetőre felmenni vagy csónakba szállni egy prédikáció idejére azért, hogy a nép a korabeli spirituális kínálatból az ő igehirdetését válassza.

És vajon *Luther Márton* azon a bizonyos októberi napon nem az óriásplakátok őseit alkalmazta-e, amikor a vártemplom ajtajára szögezte hitvédő tételeit? Vajon élvezte volna-e a nyilvánosság támogatását, ha csak – a cikkíró testvérem által javasolt – családlátogatások, istentiszteleti hirdetések keretében osztja meg téziseit a meglehetősen szűk körű hallgatósággal?

Boldogok, akik hallgatják, de leginkább boldogok, akik meg is értik az Isten beszédét. Egy kezdő újságíróknak szánt tankönyvben olvastam, hogy akkor ír jól a zsurnaliszta, ha munka közben látja maga előtt olvasói arcát, hisz csak akkor fog tudni az ő nyelvükön beszélni. A papok is (és itt értsünk ezen minden „egyetemes lelkeszt”) csak akkor végzik a legjobb hatásfokkal munkájukat, ha látják a hívek arcát, beleélik magukat az ő helyzetükbe, és az általuk is észlelt eszközökkel, az általuk is értett formában adják tovább a megváltás örömhírét.

Az lenne a leghelyesebb, ha az egyház élen járna az újabb és újabb kommunikációs eszközök használatában. Az evangélium ügye mindenféleképpen megérdemelné ezt.

Advent van. Számomra ez az időszak hangsúlyozottan is azt jelenti, hogy Isten „akadálymentesítette” a hozzá vezető utat. Láthatóvá, tapinthatóvá és – az úrvacsorában – ízlelhetővé tette az ő szeretetét. Ne akarjuk mi megmagasítani a küszöböt a felé vezető úton!

LÁSZLÓ JENŐ CSABA (*Pusztaföldvár*)

Merre tovább? – Egyházunk stratégiai kérdései egy gyülekezeti tag szemével

Nagyon örülök annak, hogy az *Evangélikus Élet* tudósításai szerint ilyen komolyan foglalkozik a Magyarországi Evangélikus Egyház vezetése az egyház jövőjével, és keresi a lehetőségeket a jelenlegi helyzet javítására. Biztos vagyok abban, hogy a Szentlélek „sűgni” fog, mi az, amit emberileg meg lehet és meg kell tenni ennek érdekében. Remélem, hogy az illetekesek meg is fogják hallani a Szentlélek e tárgyú üzenetét. Bár nagyon nehéz a napi taposómalomban meghallani a segítő üzenetet, meglátni a kivezető utat. Különösen nehéz akkor, amikor sok pozitívnak tűnő esemény mellett annyi gond is adódik egyes gyülekezetekben. Lehet-e általános irányt ilyen körülmények között találni?

Én, aki nem vagyok benne az egyházi munka sűrűjében, nyilván nem is láthatom át sem az előremutató, sem a gátló dolgokat. Látom, hogy a gyülekezetem lelkeszei sokat, áldozatosan és ügyesen dolgoznak. Bevonják a munkába azokat, akik egyáltalán hajlandók erre, és napjaink intenzív szolgálatban telnek. Gyarapodik is a gyülekezet újabb csatlakozókkal, akiket sokszor könnyebb aktivitásra bírni, mint a meglévőket. De van sajnos lemorzsolódás elhalálozás, elköltözés (és más, nem látható okok) miatt. Azt lehet mondani, hogy stagnál a gyülekezet létszáma, aktivitása, a lelkészek áldozatos munkája ellenére.

Hallom, közvetetten tapasztalom, hogy máshol is hasonló a helyzet. A jelenlegi körülmények között – úgy látom – még sokáig „elmegy így a szekér”. Természetesen állandóan újítani, javítani kell a módszereken, hiszen a világ halad. De ha a fenntartás a cél, akkor nincs is nagyobb baj. Vannak ugyan olyan területek – például a szórványpasztoráció –, melyeket előbb-utóbb fel kell adni, mert nincs rájuk elegendő erőforrás. De kárpótolhat értük a sok újonnan kapott óvoda, iskola, szociális intézmény. Mindezek áttételesen a gyülekezetbővülés eszközei lehetnek.

A jelenlegi helyzet szerintem ahhoz hasonlít, mint amilyen Európában a vesztfáliai békével (1648. október 24.) teremtdött. A több évtizedes (évszázados) ideológiai és fegyveres harc után beállt a konszolidáció korszaka. Természetesen ez nem járt a felekezetek közötti megbékéléssel, hiszen a *cuius regio...* elve alapján az európai hatalmak meg akarták határozni a saját uralmuk alatt állók felekezeti ho-

vatartozását. Egyedül talán a Habsburg-uralom alatt álló Magyarországon kényszerültek némi engedményre a török birodalom és az Erdélyi Fejedelemség korlátozó hatása miatt.

Miben hasonlít a jelenlegi magyarországi helyzet az akkori viszonyokra? Abban, hogy a (bevett) felekezetek az utóbbi évtizedekben elvileg szabadon fejlődhetnek, sőt (különböző címeken) határozott állami támogatásban részesülnek. Mégis hiányzik a korábban elvárt mértékű fejlődés a lelki vonatkozást tekintve. Valami elromlott, valami nem úgy sikerült, ahogy az ideológiai-anyagi elnyomás elmúltával sokan azt várták. Hasonló volt a helyzet Nyugat-Európában 1648 után. Sőt jött az elmerevedés, felvilágosodás, a liberális eszmék terjedése, erősen egyházellenes élel. Az egyház akkor nagy veszteségek árán, saját kárán tanulva próbált megfelelni az újabb eszmék kihívásainak, de a homogén (bár többfelekezeti) keresztyén Európa a múlté lett.

Visszatérve a jelenlegi hazai helyzetre: a rendszerváltást követő (részben látszólagos) egyházi felemelkedés után bekövetkezhet egy, a jelenleginél is sokkal súlyosabb hitéleti visszaesés. Szerintem el kellene döntení, hogy a gyülekezetek „karbantartása” mellett/helyett nem lehetne/kellene-e mást is kezdeményezni. Az iskolai nevelésen keresztül végzett egyház-, illetve gyülekezetbővítés jó iránynak látszik, de az eddigi tapasztalatok – úgy tudom – nem hozzák az elvárt eredményeket. Részben azért, mert a más felekezetekhez (vagy egyetlen felekezethez sem) tartozó tanulók „utógondozása” nagyon rossz hatásfokú, másrészt azért, mert a tanerők tekintélyes hányadának (be kell vallani) nincs elkötelezett, hívó háttere. Véleményem szerint (bár sajnos a jelenlegi struktúrárt már nem lehet korrigálni) a hívó evangélikus, hitvalló tanárok több missziós haszonnal működtek volna a régi, nem egyházi iskolai struktúrában elszórtan dolgozva. Természetesen a jelenlegi pozitív ideológiai háttér mellett.

Sokkal nagyobb a missziós hozama az elesettek, a betegek, a nyomorgók, a társadalom alján tengődők felkarolásának szakszerű, hatékony módszerekkel, főállású, eszközökkel jól ellátott, független, szakmailag képzett, elkötelezett keresztyén munkatársakkal. (Majdnem azt írtam: szerzetesekkel.) Igaz, hogy – kevés kivételtől eltekintve – erre a munkára ka-

rizmával bíró szerzetesek (diakonisszák, diakónusok) válnak be a legjobban. Sajnos erre a tevékenységre a Magyarországi Evangélikus Egyháznak sem személyi, sem anyagi erőforrása, sem pedig látható szervezeti háttere nincs. Nem kellene mégis meggondolni egy ilyen irány elindítását, akár a jelenlegi erőforrások átstrukturálása árán?

Lehetne missziós területet nyitni a modern kommunikáció területén is. Nem kellene idegenkedni akár egy „internetes egyházközség” gondolatától sem. Nagyon jól kiegészíthető a gyülekezeti munka is az elektronikus kommunikációval, amint az a gyülekezetünkben már működik, de sajnos még nem alakult ki a személyesebb, tartalmilag nem csupán formális kommunikációs gyakorlat. Szerintem a gyakorlati, elméleti, tartalmi fejlődés még hátravan. Ilyen körben könnyebb réteglukob kiépülése, témák megvitatása, mivel nem kell a résztvevőket rendszeresen adott időben és helyre „összeterelni”. Kellene „keresztyén Facebook”, keresztyén blogfórum. És kellenének hitben elkötelezett, de informatikailag is gyakorlattal rendelkező „vezérürük”, esetenként gyülekezetenként több is, más és más érdeklődési körrel. Egy-egy ilyen körbe be lehetne jelentkezni a „köztérben” elhelyezett felhívásokkal, valamint szűrőkkel (például ajánlási rendszerrel).

Gyülekezetünkben készült egy internetes fórum tervezete is: az egyik bibliai körben az elmúlt tíz évben megbeszélte, a mai keresztyén életgyakorlat kérdéseivel kapcsolatos témák írásos összefoglalói kikerülnének egy internetes portálra. A témákból kátészerűen kiemelt kérdésekre rákérdezve meg lehetne találni a feltett kérdéssel foglalkozó tartalmat. A felvetett témákhoz blogszerűen kommenteket lehetne fűzni. Ez a lehetőség persze rendszeres mediátori tevékenységet igényelne.

Egyházunk vezetői az ilyen javaslatokra, ötletekre azzal válaszolhatnának, hogy könnyű egy dilettáns kívülállónak a partvonalról bekiabálni. A bekiabálás mellett azonban vállalnám a javaslataim írásos vagy személyes megbeszélését is, vagy bármelyiknek a megvalósításában akár a – képességeim és lehetőségeim szerinti – részvételt, ha erre esetleg igény lenne.

KREPLER KÁROLY *gyülekezeti tag (Budapest-Zugló)*

Mennyire igazából?

Az *Evangélikus Élet* november 20-i számában jelent meg *Kőháti Dóra* recenziója *Valóban ez vár ránk odaát?* címmel az *Igazából mennyország* című könyvről, amelyben egy négyéves kisfiú halálközeli (?), túlvilági (?) élményeiről olvas-hatunk.

Cikkében a recensens is utal az úgynevezett halálközeli élmények (*near-death experiences*) tudományos kutatására, amellyel kapcsolatban érdemes felhívni a figyelmet néhány további szempont-ra.

A halálközeli élmények témájában valamennyire jártas olvasónak erőteljes fenntartásai lehetnek a kötet tartalmával kapcsolatban. Rögtön az első között fogalmazódik meg a kérdés: miért várt a család hét évet azzal, hogy gyermekük élményeit a nyilvánosság elé tárja? Honnan tudhatjuk, hogy mit élt át egy négyéves gyermek, ha csak hosszú évekket később „dokumentálják” az emlékeit?

Milyen élményeket élhetett át a gyermek, ha a szíve, légzése a könyvben köz-zétett műtėti leírás szerint nem állt le, tehát *de facto* nem lehetett a klinikai halál állapotában? Mi lehet az oka annak, hogy a kis *Colton* élményei többségükben közszónöviszonyban sincsenek annak a klinikai halálból visszatért több tízezer em-

bernek a túlnyomórészt és lényeges pontokon egybeesngő tapasztalataival, akiknek a beszámolóit a téma szakavatott kutatói tudományos alapossággal dolgozták fel, rendszereztek és értékelték?

Vajon nem találjuk-e furcsa egybeesésnek azt, hogy egy meglehetősen fundamentalista nézeteket valló lelkészcsalád gyermeke a Biblia szimbolikus leírásait is *literálisan*, azaz betű szerinti értelmezésben megalkotott képekben festi le szülei előtt (mint túlvilági élményeket), miközben a klinikai halálból visszatértek esettanulmányainak hatalmas, könyvtárnyi anyagában egy esetet sem találunk, amelyben bárki is a *Jelenések könyve* szimbólumait és jelképes jeleneteit látta volna maga előtt megelevenedni – konkrét formában?

A kötet hitelességével kapcsolatban súlyos kételyeket ébresztő kérdéseinket még bőven sorolhatnánk. Ám a halálközeli élményekkel kapcsolatos széles körű érdeklődés inkább arra sarkallja e sorok íróját, hogy felhívja az olvasók figyelmét e rendkívül izgalmas téma valódi, értékes és tudományos megalapozottsággal bíró szakirodalmára. Ennek jelentős alpművei magyarul is olvashatók.

A pszichológia halállal, haldoklással

foglalkozó része, az úgynevezett *tanatológia* megalkotójaként ismert svájci pszichiáter, *Elisabeth Kübler-Ross* műveiből a téma lélektani alapjait ismerhetjük meg. A klinikai halálból visszatértek élményeinek egyik első kutatója a két héttel ezelőtti recenzióban is említett *Raymond A. Moody* pszichológus és orvos, akinek *Élet az élet után* és *Fény a kapun túl* című, rendkívüli hatást kiváltó könyvei ma már a téma alpműveinek számítanak. Moody kutatási módszertanával iskolát teremtett, és munkássága nyomán több kutató is nekivágott, hogy a túlvilági tapasztalatok még több részletét sikerüljön feltárnia. E szerteágazó irodalomból magyar nyelven is olvashatók *Kenneth Ring* pszichológusprofesszor – aki a *Journal of Near-Death Studies* (Halálközeli kutatások) című tudományos szakfolyóirat alapító szerkesztője – *Halálközeli élmények* és *A Halált átélni – az Életet megnyerni* című könyvei.

Az e művekben leírt kutatási eredményeket tanulmányozva minden olvasó eldöntheti, hogy az *Igazából mennyország* című könyvben ismertetett mennyei világ vajon mennyire „igazából” vár ránk a halálon túl.

PETRI GÁBOR (*Budapest*)

Amiben hiszel, olyanná leszel

Ha az ember a mindent rosszalló Isten hitében él, megtanulja az ítélkezést.
Ha az ember a minden ellen küzdő Isten hitében él, megtanulja a harcot.
Ha az ember a büntető Isten hitében él, megtanulja a rettegést.
Ha az ember a mindig fejszóváló Isten hitében él, megtanulja az önsajnálatot.
Ha az ember a mindig hibáztató Isten hitében él, megtanulja a szégyent.
Ha az ember a mindenre féltékeny Isten hitében él, megtanulja az irigységet.
Ha az ember a mindig bűnnel foglalkozó Isten hitében él, megtanulja a bűntudatot.

Ha az ember a minket biztató Isten hitében él, megtanulja az önbizalmat.
Ha az ember a minket türelmesen kiváró Isten hitében él, megtanulja a türelmet.
Ha az ember a minket megbecsülő Isten hitében él, megtanulja az önbecsülést.
Ha az ember a minket megértő Isten hitében él, megtanulja a szeretetet.
Ha az ember a minket helyeslő Isten hitében él, megtanulja magát szeretni.
Ha az ember a minket elismerő Isten hitében él, megtanulja, hogy jó, ha célja van.
Ha az ember a minket önzetlenül segítő Isten hitében él, megtanulja a nagylelkűséget.
Ha az ember az őszinte Isten hitében él, megtanulja, mi az igazság és a becsület.
Ha az ember a biztonságos Isten hitében él, megtanulja, hogy bízson magában és a többiekben.
Ha az ember a barátságos Isten hitében él, megtanulja, hogy jó a világban élni.
Ha az ember a nyugodt Isten hitében él, megtanulja megtalálni a saját békéjét.

DOROTHY LAW NOLTE írása nyomán a parafrázist írta HÁLÓ GYULA

Ki az, akit várunk?

Itt az advent, a Jézus eljövételére való készülődés ideje, az inkarnáció, az az a testté létel csodáján való gondolkodás lehetősége. A messiási próféciák olvasása, adventi énekek éneklése, a nyugalom keresése, ajtónyitás a minket régóta kereső Istennek.

Amilyen az adventünk, olyan lesz a karácsonyunk is, és a sikeresség tekintetében *nem* a háztartási teendőkre, a végtörlesztésre, a legkedvezőbb hitelfelvételre vagy a tömérdek ajánlások vásárlására gondolunk, ha keresztényként megkérdem minket.

Akit várunk, az kicsoda? Ki nekünk Jézus? A legalapvetőbb kérdés. Talán annyira egyszerű, hogy fel sem tesszük se magunknak, se másnak. Pszichológiai könyvekből, önismereti cikkekből bezzeg tudjuk, milyen fontos tisztázni, kik vagyunk, s kik az életünkben a legfontosabb személyek, akik formálják gondolkodásunkat, segítik döntéseinket, támogatnak kríziseinkben, társaink az élet mindennapos küzdelmeiben.

Egyszer egy vallási magazin számára készítettem összeállítást: véleményeket kellett gyűjtenem Jézusról. Ki ő egy muszlimnak, egy ateista filozófusnak, a bahá'í vallást követőnek, egy zsidó rabbinak és egy buddhistának? A válaszok nagyon vegyesek és tanulságosak voltak. A körkérdes legfontosabb tanulsága számomra mégis az volt, hogy mindenekelőtt magunknak kell feltenni újra meg újra a kérdést: ki nekem Jézus? Egy történelmi személy? Tanító, csodatevő, bölcs? Vagy valaki, aki talán létezett, talán nem, de az biztos, hogy az életemet, a napjaimat, a döntéseimet nem befolyásolja? Ki Jézus? Kérdezzük meg magunktól! Miért? Mert ő is megkérdézi tőlünk: hát ti kinek mondotok engem?

Ellentétes véleményeket ma is hallani Jézusról. Nemrégiben vettem a bátorságot, és megkérdéztem né-

hány ismerőst, mit gondolnak Jézusról. Meglepetésként ért, hogy az amúgy mindig bőbeszédű, „vagány” srác döbbsent, zavart csenddel válaszolt, majd közölte, hogy nem szokott a kérdéssel foglalkozni, de tisztetben tartja, hogy én igen. De mégis – firtattam. Gondolkodóba esett. Vallásos nevelést nem kapott. Igen, hallott róla, mármint Jézusról. De kitért a találkozás elől. Azt éreztem, hogy nem tagadja a létét, de bezárja előtte magát. Pedig tudja, hogy nem kerülheti el, hogy egyszer állást foglaljon.

Ahogy egy másik, szűkszavú, katolikus hitben nevelt illető is tudta. Ő bár megkapta az alapot, mégis képtelen volt megfogalmazni, ki neki Jézus. Elsőáldozó is volt, de úgy igazán – semmi mély. Ő is roppant zavarba jött. Nem a kérdésemtől, hanem a saját válaszképtelenségétől. Meg attól, hogy miért is nem gondolkozik el magától azon, ki is neki Jézus. Pedig fontos lenne. Vagy mégsem? Hiszen a hétköznapiakat így is teljesíti... De valami nagyon hiányzik az életéből.

A nem hívó ember számára teljesen mellékes és sokadrangú probléma, hogy Jézus létezett-e, és hogy miként zajlottak le az evangéliumban rögzített események. Mégis vannak olyan általánosan elfogadott keresztény szimbólumok is, amelyek a nem vallásos háttérű családokban is használatosak – például az adventi koszorú.

Ki *nekünk* Jézus, akik az ő nevében megkereszteltettünk? Tegyük fel a kérdést, és őszintén, zavar nélkül válaszoljunk rá. Ha nehéznek tűnik a válaszadás, akkor se futamodjunk meg. Mióta Jézus a földre jött, és emberré lett, vélemények milliói, könyvtárakat megtöltő kötetek tíz- és száz-ezrei, tanulmányok, teológiai művek sora, apológiák, elméletek, hitvallások, nézetek, cáfolatok, tézisek „pró

és kontra” jelentek meg és íródnak e percben is róla. Mellette és ellene. Vértanúk kínhalált haltak hitükért. Mások ölték, mert nem tűrték, hogy dicsősége ragyogjon, s hogy „nevére minden térd meghajoljon”. De neve kétezer év múltán is „ragyog”. Krisztus él, egyháza szerte a földön híveket gyűjt, nevére milliók hajolnak meg, s hirdetik tetteit.

Legelőször az evangéliumok lapjain teszi fel a kérdést maga az Úr: „*Kinek mondják az emberek az Emberfiát?*” (Mt 16,13) A tanítványok már sorolják is: ki Keresztelő Jánosnak, ki Illésnek, ki pedig Jeremiásnak vagy valamelyik másik nagy próféta-nak. De ti – firtatja tovább a Mester –, akik nap mint nap velem vagytok, együtt étkезünk, együtt hajtjuk le a fejünket, járjuk a falvakat és városokat, hallgatjátok a tanításomat, halljátok a hangomat, megérintetek, a szemembe néztek, s igazán közel vagytok hozzám – ti kinek mondotok engem? „*Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia*” – feleli egyszerűen az emberi élet legfontosabb dialógusában Péter.

Áldott az a perc, amikor a jézusi kérdést meghalljuk, s a péteri választ feleljük rá. Boldogok vagyunk, mert nem test és vér, hanem a mennyei Atya fedi fel előttünk Krisztust (vö. Mt 16,17).

Amikor a fent említett összeállítást készítettem, elámultam, hogy mennyiféle mai „ellentétes vélemény” létezik Krisztusról. Megismerni a másik gondolkodását, hitét, akár szkepticizmusát – mindig halatlanul nagy kaland. Állásfoglalásra késztet. Belső önvizsgálatra és tetterre is sarkall: igyekezzem jó és hasznos tanítványa lenni az Úrnak. Nem utolsósorban pedig hálára is indít, mert személyes megváltómnak tudhatom őt.

■ KÖHÁTI DOROTTYA

A HÓNAP IGÉJE – DECEMBER

„Egy rövid szempillantásra elhagytalak, de nagy irgalommal összegyűjtelek... – mondja megváltó Urad”

(Ézs 54,7)

Elhagyatottság, egyedüllét, magány... De tényleg az-e, ha csak rövid ideig tart? Elveszés-e, ha egy órát bolyongok, de utána megtalálnak? Amikor benne vagy a nyomorúságban, az végtelennek, kibíratatlannak és reménytelennek tűnik. Hol az Isten? Nem lát engem?

De amikor megoldódik egy helyzet, akkor észreveszed-e Isten irgalmát, amellyel összegyűjtött? A választott nép is szétszóródott Ézsaiás idejében. De Isten ígérete megállt: össze is gyűjtötte őket, új kezdetet adott nekik, amikor bűnbánattal és imádságban öhozzá fordultak. A 30. zsoltárban olvassuk: „*Mert csak pillanatig tart haragja, de élethossziglan jóakarata; este bánat száll be hozzánk, reggelre öröm.*” (6; Károli-fordítás)

„Egy rövid szempillantásig” – meghatározott ideig tart az „elhagyatottság”. Addig, amíg szükséged van rá, amíg meg nem látod bűnödöt, amíg vissza nem térsz hozzá. Olyan ez, mint amikor az anya makrancos gyermekét otthagyja az utcán, és előremegy. Talán be is fordul a sarkon. Ezzel akarja ráven-

ni a gyermeket, hogy kövesse őt, ne másfelé akarjon menni. De nem megy messzire, és nem engedi elveszni gyermekét.

És majd az élet kitérői után nagyon csodálatos lesz, ahogy Urunk összegyűjti népét, közösséget formál közöttünk, és egymásra bíz bennünket. Az igazi összegyűjtés a kereszt körül történik. Amikor bűnoddal a megváltó Krisztushoz mész, és önála találkozol a másik emberrel, akin szintén csak ő tudott segíteni. (Mert igazán csak ő tud.) Csodálatos dolog új életben járni. Jézussal, a másik kegyelmet nyert bűnös-sel és a hívők egymásért imádkozó közösségével.

Ebben a hónapban is lehetnek nehézségeid, és utolérhet a bűn s annak büntetése is. Ne csüggedj, testvérem, hanem fordulj ahhoz, aki által pillanattá szelídülhet minden nehéz helyzet. „*Mert a mi pillanatnyi könnyű szenvedésünk igen-igen nagy örök dicsőséget szerez nekünk.*” (2Kor 4,17; Károli-fordítás)

■ SZÉLL BULCSÚ

HETI ÚTRAVALÓ

„*Egyenesedjete fel, és emeljétek fel a fejéteket, mert közeledik a megváltásotok.*” (Lk 21,28)

Advent második hetében az *Útmutató* reggeli s heti igéi Jézus második eljövételét hirdetik; de még két advent között; világítélet előtt, kegyelem alatt élve kérhetjük: jöjjön el a te országod! „Hirdessétek a népeknek, és mondjátok: íme, az Isten, a mi Üdvözítőnk eljő.” (GyLK 709) „Az Emberfia eljön az ő Atyjának dicsőségében, és megfizet mindenkinek az ő cselekedetei szerint.” (Mt 16,27; LK) „*Akkor meglátják az Emberfiát eljönni a felhőben nagy hatalommal és dicsőséggel.*” „*Így ti is, amikor látjátok, hogy mindezek bekövetkeznek, tudjátok meg: közel van az Isten országa.*” (Lk 21,27.31) Heti igénk alapján *Luther* bátorít: „Mi mást jelent »a ti váltságtok«, mint hogy téged, ki most az ördög foglya s minden ő nyilának célpontja vagy, akit szorongat és nyomorgat a világ – Krisztus megszabadít s magához visz! Mért félnél, rettegnél hát az ítélet jeleitől? Sőt örülj nékik boldogan.” Az apostol türelmemre int: „*Legyetek tehát ti is türelemmel, és erősítsétek meg a szívéteket, mert az Úr eljövelele közel van.*” (Jak 5,8) Ezért legyünk kitartóan állhatatosak „mindvégig, amíg a reménység egészen be nem teljesedik, hogy ne legyetek restek, hanem kövessétek azokat, akik hit és türelem által öröklük az ígéreteket.” (Zsid 6,11–12) A felmagasztalt Krisztus hét levelet íratott eljövetele előtt, hogy „*akinek van füle, hallja meg, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek.*” Közös e felszólítás két levélben: „*térj meg.*” S „*aki győz.*” annak örök érvényű ajándékokat ígér (lásd Jel 2,5.7.16.17). A mindenkorai Bála-mok s nikolaiták hamis tanításaitól, tetteitől őrizkedjünk! Tartsuk magunk reformátoraink tanaihoz: Egyedül Krisztus érdeméért igazulunk meg, és hit által, kegyelemből üdvözülünk, a Szentírás alapján. Így lehetünk kedvesek Isten előtt. „*Mert mindnyájunknak leplezetlenül kell odaállnunk a Krisztus ítélőszéke elé, hogy mindenki megkapja, amit megérdemel, aszerint, amit e testben cselekedett: akár jót, akár gonoszat.*” (2Kor 5,10) Jézusnak a zsidó nagytanács ítélőszéke elé kellett állnia; e két kérdésre kellett felelnie: „*Ha te vagy a Krisztus, mondd meg nekünk.*” „*Akkor hát te vagy az Isten Fia?*” (Lk 22,67.70) Nem ismerték fel benne a Messiást. De az elragadtatásban csak annak lesz része, ki őt már e földön Urának, megváltó Istenének fogadja el. Pál titkot hirdet: „*Hirtelen egy szempillantás alatt, az utolsó harsonaszóra; (...)* a halottak feltámadnak romolhatatlanságban, mi pedig elváltozunk.” (1Kor 15,52) S az Úr igéjével ezt is mondja nekünk: „*Mert amint felhangzik az Isten harsonája, maga az Úr fog alászállni a mennyből, és először feltámadnak a Krisztusban elhunytak, azután mi, akik élünk és megmaradunk, velük együtt elragadtatunk felhőkön az Úr fogadására a levegőbe, és így mindenkor az Úrral leszünk.*” (1Thessz 4,16.17) Vallom-várom a halottak feltámadását és az eljövendő örök életet! „Megváltó Istenemmel / Mennyben együtt leszek, / Hol én neki örömmel / Mondok dicséretet.” (EÉ 504,7)

■ GARAI ANDRÁS

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Nagy lilik

Nem fészkel Magyarországon, de tömeges őszi-tavaszi átvonuló. A párok az északi tundravídedéken, folyók, tavak közelében költenek. Fiókáik fészekhagyók, felszáradásuk után szüleik vezetik őket.

Hazánkba szeptember közepén-végén érkeznek az elsők, októberben már nagy csapatokat látni, a csúcs-időszak novemberre esik.

A legelőkön táplálkoznak, és csak a hó és a fagyok kényszerítik őket tovább, dél felé.

A nagy lilik korábban kifejezetten alföldi madár volt, a Dunántúlon a vetésilúd-csapatok mozogtak. Ma a nagy lilik már a Dunától nyugatra is gyakori; a vetési lúddal vegyes, de tiszta csapatait is meg lehet figyelni.

Az észak felől érkezett libák napközben a legelőket járják, éjszakára viszont a vízre, nagyobb halastavakra, a tatai Öreg-tóra vagy a Dinnyési-Fertőre húznak be. A hullámokon ringatózva pihennek hajnalig.

Az esti behúzás csodálatos látvány. Az első csapatok már késő délután megérkeznek, isznak, fürdenek, néha még vissza is repülnek, de az alkony közeledtével megindul az iga-

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

keveredve, hangos zsvajjá olvadnak össze. A már alábukott nap mögött vörösen izzik az ég alja, de a libák még egyre jönnek. Novemberi este-ken néha már ugyancsak hideg volt, fújt az északi szél, dideregtünk a megfigyelőtoronyban, de a látvány mindenért kárpótolt.

Voltak évek, amikor az utolsó csapatok már a telihold előtt repülve érkeztek a Fertő fölé. A több tízezer madár fekete tömeggé olvadt össze a vízen, a libák folyamatosan beszélgettek, mi pedig a toronyból lemás-

Az alábbi mesét a győri Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ 5/I. osztályába járó Módos Dorottya írta a Körösi Csoma Sándor Köbányai Kulturális Központ által kiírt *En mesém elnevezésű pályázatra*. A hála című mesét a zsűri beválogatta a legjobbak közé, és megjelentette Az én mesém címmű mesekönyv 4. kötetében. Gratulálunk a szerzőnek!

A hála

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy erdő. Annak közepén állt egy te-rebélyes tölgyfa. Egy napfényes őszi reggelen a tölgyfa alatti avarból kibújt egy sárga kalapú gomba. Ilyen csak egy volt a világon, pedig már sokat látott és hallott az erdő.

Másnap este nagy égi csata dúlt. A szél kemény keze csavargatta a rengeteg óriási fáit. Akármilyen erős volt a tölgy, és bármennyire óvta gyenge hajtásait, egy kis gally mégis letört róla, és ráesett a gombára, mélyen végighorzsolvá a kalapját.

Teltek-múltak a napok. A vihar után ezernyi életerős gomba kukucsált elő kíváncsi fejével az avarból. Sok gombaszedő járta akkoriban az erdőt. A kosarak gyorsan megteltek vargányával, csiperkével, őzlábal, laskával és pöfeteggel... tizenket-tő egy tucat. De mindenkinek csak a tökéletes volt a jó, ezért senkinek

sem kellett a sérült kalapú kis növényke.

Dorka is arra sétált az erdész nagypapájával. Ők is gombát gyűjtöttek. A lány egyszer csak észrevette a sérült kalapú kis növényt. Addig kérlelte nagypapját, hogy vigyék haza, míg ő bele nem egyezett.

Otthon Dorka gondosan beültette a kiskertjébe, és ápolgatta. Délutánonként mellé ült, és elmesélte neki az élményeit: örömet és bánatát egyaránt. Így ment ez hetekig. A sok gondoskodás után egy reggel a kislány éppen meg akarta öntözni, mikor aranysemcséket talált a gomba begyógyult sárga kalapja alatt. Nem tudta, hogy mire vélje a dolgot. Pár percig gondolkodott. Szinte hinni sem akart a szemének. Hát még a fü-lének, mikor meghallotta, hogy bár alig érthetően, de motyogni kezdett a növénykéje.

FOTO: FEKETE GYULA

– Köszönöm, hogy észrevetél a sok szép gomba közt, és megmen-tettél engem. Jó tett helyébe itt a ju-talmad!

Dorka boldogan mesélte barátai-nak a történeteket, de ők nem hittek neki. A kislány kicsit szomorko-dott emiatt, de rájött, hogy ez nem fontos, mert a gomba hatalmas ajándékot adott neki. Megtanította arra, hogy nem szabad lebecsül-nünk a másikat, akármilyen kicsi-nek, gyengének vagy törékenynek tűnik, mert a szívben rejlő szépség a legfontosabb.

Mikulás-váró

A Mikulás Magyarországon nem karácsonykor, hanem december 6-án kel útra, hogy házról házra járjon. Tud-ják is ezt a gyerekek! A kipucolt cipőiket és csizmáikat kiteszik az ablakba, hogy jó magaviseletükért aján-dékkal jutalmazza őket a Mikulás bácsi. Tegyétek a rajzon látható lábbeliket a helyükre! Így összeolvashat-játok, mi volt még az almán, narancson, szaloncukron és csokin kívül a cipőkben és csizmákban.

RAJZ: JENES KATALIN

RAJZ: BUDAI TIBOR

zi, rendkívül látványos behúzás. A nap még csak alábukni készül, ami-kor már csapat csapat után érkeznek. Csodálatos látvány, amikor a magas-ban V betűt formáló nagy madarak a víz fölé érve maguk körül forogva, pörögve, szél hajtotta levelek mód-jára érkeznek a vízre. Már ott úszó társaik gágogva fogadják őket.

Ahogy közeledik az este, a húzás egyre erősödik, a lilikek kedves „li-lik” kiáltásai a vetési ludak gágogásával

va meghajolva, óvatosan osontunk el, nehogy megzavarjuk őket.

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Vajon hány tojást rak a nagy lilik?
2. Hány nap alatt kelnek ki a fiókák?
3. Van kis lilik is?

Válaszok: 1. 5-6. 2. 28 nap. 3. Igen, de sokkal ritkább.

Egyházunk és gyülekezeteink megújulása a cél

Interjú dr. Korányi Andrással, zsinatunk lelkeszi elnökével

► **Alig néhány hónap, és a Magyarországi Evangélikus Egyházban tisztújításra kerül minden egyházkormányzati szinten. A legutóbbi zsinati ülés-szak napirendjén is olyan törvénytervezetek álltak a viták középpontjában, amelyek szorosan kapcsolódnak a választásokhoz. Dr. Korányi Andrást, zsinatunk lelkeszi elnökét a választásokról kérdeztük.**

– Több mint öt év telt el a ciklusból anélkül, hogy a választási törvényhez hozzányúltak volna. Mi áll a háttérben annak, hogy a zsinat ilyen rövid idővel az új választások előtt változtatni akar a jogszabályon?

– A változtatás nem a zsinat kezdeményezése volt, hanem az elmúlt másfél-két évben több olyan jelzést kaptunk – különösen az egyházvezetéstől –, hogy igény van a ciklus első felének tapasztalatait figyelembe vevő revízióra választási rendszerünkben. A revízió elsősorban az országos testületek, illetve az országos tisztségviselők körét érinti. A kezdeményezések célja az volt, hogy lehetőleg hatékonyabb döntéshozatal alakuljon ki.

– Miért a ciklus végén ismerték fel ennek a változásnak a szükségességét?

– Az erről való gondolkodást nem most kezdtük, hanem már jó egy évvel ezelőtt. A zsinat is készített erre vonatkozó elemzést, illetve letett az asztalra egy konkrét vitaanyagot. Az egyházvezetéssel való egyeztetések húzódtak el idén augusztus végéig, amíg végül sikerült bizonyos pontokban konszenzust elérni. Ezek két lépcsőben kerültek a két őszi zsinati ülészsak napirendjére.

– Nem tartanak-e attól, hogy az idő rövidsége miatt nem lehet jól kiértélt, átgondolt törvényt alkotni?

– Jó esetben minden törvény alapja a konszenzus. Jelen helyzetünkben, a gyorsan változó körülmények között ezt csak kompromisszumok árán lehet elérni. Ilyenformán mindenki igyekezett a maga részéről kompromisszumos javaslatként elfogadni azt a strukturális változást, amelyről ezen a zsinati ülészsakon született döntés.

Igyekezünk érintetlenül hagyni azokat a területeket, amelyek közvetlenül a gyülekezeteket érintik. Csak egyes területeken változtattunk a választási törvényen, ahol a változtatások reményünk szerint nem fognak fennakadást okozni a választások folyamatában.

– Több gyülekezetben már elkezdő-

dött a választások előkészítése. Hogyan érintik ezeket a most meghozott döntések?

– Gyülekezeti szinten, vagyis a választások első lépcsőjénél alig van lényegi változás, leginkább csak a presbitériumok létszámában. Az előkészítés fázisában lévő gyülekezetek ezeket a minimális változtatásokat még figyelembe tudják venni.

FOTÓ: HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

– Az Északi Egyházkerület közgyűlésének volt egy olyan javaslata – amelyet aztán végül a zsinat nem vett napirendjére –, hogy csak gyülekezeti szinten történjen hatéves ciklusra a választás, a magasabb egyházkormányzati szintekre viszont csak két évre válasszanak tisztségviselőket. Így ez alatt a két év alatt lehetőség lenne egy kiértélt, kellően átgondolt koncepciót kidolgozni.

– Az Északi Egyházkerület közgyűlésének javaslata kétségkívül több megfontolandó szempontot is tartalmaz. A javaslattévk egyik érve egyébként éppen az volt, hogy szűk határidőkkel dolgozva, az idő szorításában végezve a munkát sok a kockázat. A jelenlegi döntésünknek mindössze annyi a következménye, hogy nem kötjük meg előre a következő ciklusban két évre a megyei, kerületi és országos vezető testületeknek a mandátumát, munkájukat saját ütemben tervezhetik majd meg. Az eddigi tapasztalatok alapján készült anyagokat pedig szívesen átadjuk a következő ciklusban megválasztottaknak.

– Próhla Gergely országos felügyelő módosító indítványt nyújtott be, mely szerint az egyes egyházkormányzati szinteken tisztségre pályázó jelölteknek – a gyülekezeti szint kivételével – átvilágításon kell átesniük. Mi a véleménye erről a javaslatról?

– Ez a javaslat nem konkrétan a tényfeltárásról szól, hanem arról, hogy ezt a kérdést valamilyen formában hozzá akarjuk-e kötni a választási törvényhez, illetve a választási eljáráshoz. Azt gondolom, hogy ez

tartalmilag nem függ össze a tényfeltárók szakmai munkájával. Hogy a tényfeltárás eredményeiből levonunk-e bizonyos következtetéseket a választási eljárásra vonatkozólag, az egyházpolitikai döntés kérdése. Úgy tűnik, a zsinati tagok többségét meggyőzte az országos felügyelő javaslata, hiszen végül a zsinat elfogadta.

– Milyen tanulságot lehet levonni ennek a törvényjavaslatnak a vitájából?

– Az egyházi struktúrának ez a formája 2006 óta működik, az első ciklusa e rendszernek most ér véget. Rengeteg tanulságot le lehet vonni ebből a hat évből. Mindenekelőtt azonban valamiféle leltárt kell készítenünk – mi az, ami az eddigi rendszerből következik, és melyek azok a konfliktusok vagy működési zavarok, amelyek nem a struktúrából, nem a jogszabályokból fakadnak, hanem abból, hogy nem jól éltünk velük. Mi az, amivel jobban is élhettünk volna?

Bármilyen strukturális változás következni is be, az még önmagában nem jelent garanciát arra, hogy a rendszer jól fog működni. A jó működésre garanciát csak az nyújt, ha elszánt, egyházas, szolgálatra oda-szánt életű emberek vesznek részt az egyházkormányzás minden szintjén. Mondjuk inkább úgy, hogy ha az egyház missziói és megújító munkájában megtalálják egymással a konszenzust azok, akik az egyház szolgálatában állnak.

– Most valóban nem változott meg alapjaiban a választási törvény. Ez azt jelenti, hogy a választásokat követő hat évben folytatódik a megkezdett munka?

– A mostani változtatásokat mind az egyházvezetés, mind a zsinat többsége a 2006 óta működő struktúra korrekciójaként támogatta. A következő hatéves ciklus mindenképpen olyan kritikus időszak lesz a Magyarországi Evangélikus Egyház számára, amikor a népszámlálási adatok – és sok más belső szempont – tükrében végig kell gondolni, mi az, amit a régi hagyományokból, a nép-egyházi keretek közül meg tudunk őrizni, mit tudunk fenntartani, és milyen új kezdeményezéseket tudunk, illetve szükséges elindítani. Hogy a ciklus végére legalább odáig eljussunk, hogy van konkrét elképzelése, stratégiája egyházunknak arra nézve, miként tudja a létszámát, súlyát megerősíteni, befolyását növelni, gyülekezetei életét megújítani. Ehhez képest a struktúra vagy a választások kérdése ennek alá- vagy mellérendelt dolog: az egyházi megújulást segítő, megalapozó jó rendnek kell lennie.

■ KISS MIKLÓS

Öröm és boldogság Bács-Kiskunban

► **Ha november utolsó szombatja, akkor Bács-Kiskunban hagyományosan csendesnap. Évről évre találkoznak Kiskörösön az egyházmegye gyülekezeteiből érkezett presbiterek, gyülekezeti tisztségviselők. Ezúttal a nap témája az öröm és a boldogság kérdése volt. Hiszen annyi a baj, mind magánéletünkben, mind hazánkban és a világban, hogy különösen is fontos a figyelmünket a jó dolgokra irányítani.**

Elsőként világi szakember szólalt meg: dr. Schaffhauser Ferenc pszichoterapeuta, a Nemzetközi Pető Intézet rektora előbb az emberi élet vélt értelmetlenségéről szölt. Arról az állapotról, amikor üresnek érzi magát az ember. Akinek nincs miért élnie, azt semmi sem örvendeztetetheti meg – hangzott el. A megoldást keresve pedig az előadó önnön értékeink felfedezésére buzdított. A megtalált értékek vezérlő elvé válhatnak. A szeretet megélése, érzelmi gazdagodás, a művészetek, séta az őszi erdőben – mindezek abban (is) segíthetnek, hogy meglegljük önmagunkat. Még a szenvedés sem veheti el az örömmünket, annak is megvan a helye az életünkben – állapította meg Schaffhauser Ferenc.

Dr. Szabó Lajos, hittudományi egyetemünk rektora mint teológus beszélt az örömről. Hét bibliai ige az

örömről és a boldogságról című előadásának hallgatói képek és meditációs gondolatok segítségével barangoltak a Szentírásban. Az igazi öröm a másoknak szerzett öröm – vonhatták le a következtetést. A professzor szölt a magány örömenek és a közösségben megélt örömnak az egymás mellé rendeltségéről, illetve arról is, hogy az eljövendő örök életben való reménység öröme ma is reményt adhat.

Felmerült a kérdés, hogy hazánkban miért fordulnak igen elenyésző számban lelkeszhez az emberek, amikor bajban vannak. Az előadók szerint ránk, magyarokra nem jellemző, hogy saját pszichológusunk, netán lelkipogdó papunk lenne. Elsősorban a tengerentúlon jellemző ez – ott természetes, már szinte divat is, hogy sokan rendszeresen járnak szakemberhez. Nálunk azonban nem így van.

A nap további részében a kilenc gyülekezetből jelen lévők örömeiket és várakozásait osztották meg egymással. Kiderült: mindenütt van minnek örülni, mindenütt vannak kisebb-nagyobb örömö, amelyek lelkesítenek, s amelyekért hálát lehet adni.

Búcsúzóul sorsolás útján egymáshoz „párosítottak” az egyházmegye gyülekezetei, mintegy feladatuk kapva, hogy a jövőben folyamatosan gondolkodjanak egymásra, imádságban hordozzák egymást, tegyenek egymásért. Hogy az öröm teljesebb legyen.

■ KECSKEMÉTI PÁL

Adventi falbontás

Aki azt hiszi, hogy a mai világban a közügyekben tisztán és hívó öntudattal meg lehet maradni, az vagy naiv, vagy nem mond igazat – vélik sokan. Mert azt tapasztaljuk, hogy nemcsak az országunk, hanem az egyház is látszólag egy felsőbb gonosz akarat következtében elerőtlenedik, kiszolgáltatottá válik, gyengül. Hiába zsinat,

hoz, hogy áldást küldjön ránk. Áldása pedig a biztosságérzetünk, kiválasztottságunk megerősödésében, a békeségben, az örömben nyilvánul meg.

Mindezt átélhettük advent első vasárnapjának előestéjén, amikor a béri egyházköztségben a bénye-kávai gyülekezet vendégeskedett Buday Zsolt lelkesz vezetésével. Közös erdei

FOTÓ: SÜLE ZSOLT

pápa, püspök és egyéb szervezeti hatalmi tényezők – gyenge az ellenálló képességünk a gonosszal szemben, és ezen nem tud segíteni semmilyen elnyert pályázati támogatás sem.

Az egyetlen – és lássuk be, a keskeny – út az odaadó, áldozatvállaló helyi közösség próbálkozása, amelyet Isten Szent Lelke csodálatos módon megáld. Valójában ettől függ gyülekezeteink jövője, nem pedig a politika vagy az egyházi felsőség jóindulatától...

Ennek a felismerésnek a jegyében született meg a béri, bényei, egyházasszengyei és sziráki gyülekezet lelkeszeiben a gondolat, hogy az idej advent kezdetét együtt ünnepeljük. Szükségünk van olyan találkozásokra, amelyekben átélhetjük, hogy adni tudunk, gazdagítjuk a másikat. Amelyek szembesítenek azzal, hogy arra a kevéssre, amelyet „jó kedvvel” adni tudunk, szükségre van az Úrnak ah-

kirándulás után ültünk a béri asszonyok jóvoltából megterített asztalokhoz, majd délután a sziráki műemlék templomban a sziráki és az egyházasszengyei gyülekezet tagjaival – élükön Bartos Zoltán lelkeszszel – figyeltünk Isten ígéjére, hallgattuk a gyülekezeti tagok biztosságátételét arról, mit jelent számukra az evangélikus közösséghez tartozás.

Nem történt semmi rendkívüli, nem voltak jelen meghívott egyházi notabilitások, nem hangzottak el köszöntők... Egyszerűen csak meghitt és áldott alkalomban lehetett részünk, ráadásul megkaptuk a legnagyobbat – a Mindenható színe előtt épült a testvéri közösség. Ettől nem fognak többben egyházfenntartói járulékot fizetni, de akik közösen részesültünk az életményben, másként gondolunk egymásra ezután. Előreléptünk az „elválasztó falak bontásának” adventi útján.

■ THURÁNSZKY ISTVÁN béri lelkesz

HIRDETÉS

A Luther Kiadó gondozásában megjelent a *Máté 118* című prédikációs kötet, amelyben a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületében szolgáló száztizennyolc lelkesz prédikációja található a Máté szerinti evangélium alapján. A borítón Máté evangélista szimbóluma, az angyal látható a csöngői evangélikus gyülekezet ún. kuszita kelyhéről.

A kötet ára: 2190 Ft. A Luther Kiadó adventi könyvására keretében, december 23-ig megvásárolva vagy megrendelve: 1970 Ft.

Megvásárolható és megrendelhető a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.; fax: 1/486-1229; e-mail: kiado@lutheran.hu).

c r e d o e s t e k

evangélikus folyóirat

A LUTHER KIADÓ és a CREDO – EVANGÉLIKUS FOLYÓIRAT szerkesztősége tisztelettel meghívja következő *Crede este*, amelyet 2011. december 6-án, kedden 16 órárt tartunk a budaygyöngyöi evangélikus kápolnában (Budapest XII., Szilágyi Erzsébet fasor 24.).

Az este a folyóirat szerkesztője és szerkesztőbizottsági tagjai ismertetik a CREDO legújabb számait.

Közreműködik a FERENCVÁROSI KANTÓRÁTUS.

Az este bemutatjuk a Luther Kiadó közelműltban megjelent kötetét: FARINY TAMÁS (szerk.): *Máté 118*.

A könyvben a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületében szolgáló száztizennyolc lelkesz prédikációja található a Máté szerinti evangélium alapján.

A kötetért SZABÓ LAJOS rektor, egyetemi tanár szö.

Szeretettel várjuk!

crede este credo este credo este

HIRDETÉS

Az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) őszi előadás-sorozata-
tának témája: *A zsidóság és a kereszténység kapcsolata*. A befejező alkal-
mat december 8-án, csütörtökön 17 órakor tartják *Jézus-hívő zsidók: mes-
sianikus zsidóság vagy héber keresztények* címmel az országos iroda utcá-
ról nyíló termében (1085 Budapest, Üllői út 24.). Előadó: *Rolf Gunnar Heit-
mann* evangélikus lelkész (a Norvég Egyházi Misszió Izraelnek főtítkára).

Istentiszteleti rend • 2011. december 4.

Advent 2. vasárnapja. Liturgikus szín: lila. Lekció: Róm 15,4–13; Ézs 63,15–64,3. Alapige: Lk 17,20–30. Énekek: 142., 133.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német, úrv.) Johannes Elbruch; de. 11. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; du. 6. Balicza Iván; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.); **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstücker M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyer, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Smidélisz Gábor; du. 6. (úrv., ifjúsági) Solymár Péter Tamás; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 10. (családi) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **IX., Haller u. 19–21., I. emelet** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Gát u. 2. (katolikus templom)** du. 6. (vespera) Bolba Márta, liturgus: Muntag Lőrinc; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kerepesi út 69.** de. 8. (úrv.) Tamásy Tamás; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 10. (úrv., családi) Kovács Viktor; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) Kovács Viktor; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (templomszentelési ünnep) dr. Blázy Árpádné; **Egyetemi és főiskolai gyülekezet, XI. Magyar tudósok krt. 3.** du. 6. (Láthatatlan színház előadása); **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. negyed 12. (családi) Keczkó Szilvia; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv., családi) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Kovács Áron; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Máttyás; **Budafoke, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Tűz, amelyet rakni sem kell, mégse aluszik el

Gyermekkoromban nagyapám tanítgatott a tűzrakás fortélyaira. Mind a szabadban, mind a cserépkályhában szinte azonnal meleget adó tüzet volt képes gyújtani, ami nem csoda, hiszen gyakorló horgászként is, de – lelkési nyugdíját kiegészítendő – kazánfűtői karrierjében is alapvető tudás volt ez. Szinte mindenből meleget tudott varázsolni, így a háza körül mindig összévágva és maroknyi kötegekbe kötözve voltak a legvékonyabb gallyak is.

Más a kor, mások az igények, de az elvárások nem sokat változtak: legyen meleg, lehetőleg minél olcsóbban és minél kevesebb munkával. A *Komplex fenntarthatóság* című balatonszárszói energetikai mintaprojektben is hasonló szándékok vezéreltek, így a gázüzemű fűtés kiváltására pelletkazán beszerelése mellett döntöttünk.

A folyamatosan emelkedő gáz-, szén- és kőolajár, valamint a gázimportban fellépő bizonytalanságok kiküszöbölésére a legmegfelelőbb megoldás a pellet elégetésére alkalmas pelletkazán. A pellet fűtőanyag nem más, mint kiszáritott és nagy nyomáson összepréselt fa, illetve növényi rost. A tüzelőanyag alacsony előállítási költsége lehetővé teszi, hogy a most fűtésre költött összeg töredékéért meleg legyen otthonunkban, illetve meleg vizet állítsunk elő.

Az automatikus pelletkazán nemcsak környezetkímélő, de roppant kényelmes fűtési rendszer is egyben. A pellet fűtőanyagot az épület egy

megfelelően kialakított részében elhelyezett pellettartályban kell tárolni. Nem szükséges közös helyiségben lennie a kazánnak és a pellettartálynak, hiszen az automatikus pelletadagolás megoldható távolabbi épületrészből is.

A pellet elégése során keletkező hamu a kazán aljában, egy hamutálcán gyűlik össze. Ezt mindössze néhány havonta kell üríteni. Ez az egyetlen munka, amelyet a fűtési idény során el kell végezni, minden más teljesen automatikusan történik.

A pellettároló tartályokat az épület méretének megfelelően kell kiválasztani. Az optimális méretű tartályt egy fűtési szezonban mindössze egy-két alkalommal kell feltölteni. Ha a pelletkazánt rásegítésként napelemes fűtessel is kiegészítjük, akkor természetesen lényegesen kevesebb tüzelőanyagra, vagyis pelletre van szükség.

HIRDETÉS

MEGJELENT!

HetiVálasz
KIADÓ

Istenadta

Vallomások tehetségről és felelősségről

A Heti Válasz legújabb interjúkötete

Honnan való, és milyen felelősséget ró az Istenáldotta tehetségnek nevezett emberre kinek-kinek a sajátos talentuma? Hogyan érdemes kamatoztatni a kivételes adományokat; a parádés önmegvalósítás mennyiben kell hogy szolgálja mások javát?

Sebestyén Márta

Csík János

Eperjes Károly

Kovács Ákos

Papp Lajos

Monspart Sarolta

sándor György

Laár András

Vásárolja meg a kötetet **20%** kedvezménnyel a kiadónál!

Több példány vásárlása esetén további kedvezmények!

VALLOMÁSOK
ISTENADTA
TEHETSÉGRŐL
ÉS FELELŐSSÉGRŐL

Eperjes Károly
Kovács Ákos
Laár András
Sándor György
Vidnyánszky Attila...

Bolti ár: 2900 Ft

Kedvezményes könyvvárosítás: Heti Válasz Kiadó: 1027 Budapest, Horvát u. 14–24. Telefon:(061) 461-1400
Helikon Könyvesház: 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 35. Telefon: (061) 331-2329; Online rendelés: www.hetivalasz.hu/konyvek

Jukka

„Megbolondult ez a természet” – szoktuk mondani hétköznapi beszélgetéseinkben, amikor környezetünk, éghajlatunk változására terelődik a szó. Naponta érzékeljük, tapasztaljuk az átalakulást, a forró, esőtlen nyarat, a hó nélküli – vagy éppen a mindent hóval betemető – telet, a szokatlan erősségű viharokat, a márciusi havazást, netán a lassan összerosódó évszakokat.

Van, aki könnyebben, van, aki nehezebben viseli ezeket a hatásokat, de csaknem mindenkit foglalkoztatnak, így nem csoda, hogy egy ideje jóval többször kerülnek szóba. Egyik-másik szakember messzemenő következtetésekre ragadtatja magát, míg mások megnyugtatónak: semmi vész, az anomáliák nem rendkívüliek, ennyi változatosság mindig is volt Földünk időjárásának történetében.

Az viszont kétségtelen, hogy nemcsak mi, emberek szembe-sülünk velük, hanem más élőlények is megérzik a változásokat. Mint a házunk előtt élő jukka is. Ki tudja már, hogy került egy mérsékelt égövi európai kertvárosba ez az észak-amerikai, terebélyes növény, de tény, hogy kiválóan alkalmazkodott környezetéhez, s szemmel láthatóan jól érzi magát. Nem zavarja sem fagy, sem hó, sok vizet sem igényel, s még a legnagyobb forróságban is – levelei sárgulásával – tiltakozik, ha a kíváncsinosnál több vízzel locsolják nyakon. Kétévente tavasszal vagy nyár elején mindig növeszt egy vastag szarát, amelyen csodás virágok tucatjai nyílnak. A világos színű csészécskék messziről virítanak, s nemcsak a nektárt gyűjtő rovarok figyelmét vonják magukra, hanem a szépre fogékony járókelőket is.

Ám most mintha megzava-

rodott volna szegény. Meglepő elhatározásra szánta el magát: a fagyos hajnalok beköszöntével kezdett virágot növesztetni. Ez a vállalkozás különös optimizmust sejtet, jóllehet nem sok eredményt ígér, hiszen aligha lesz módjuk kifejlődni a kelyheknek, az éjszakai fagyok csaknem biztosan elpusztítják a zseme szirmok kezdeményeit.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Eltévesztette, összekeverte volna az évszakokat? Esetleg évtizedezrek rendje merült volna feledésbe? Nem hiszem. Hiába a zavaros környezet, az életét érintő számos alapvető változás, ez az egyszerű növény újból és újból szeretne megújulni, folyamatosan jobb, szebb életre törekszik, s az elhúzódo kellemes ősz kicsalogatta az új hajtásokat. Irigylésre méltó bizakodással megpróbált ismét virágpompába öltözni, a Gondviselésre bízva magát.

Ezt a bizalmat – azt hiszem – érdemes lenne ellessenünk, eltanulnunk nekünk, embereknek is abban a valóban felgyorsult világban, amelyben élünk. Ahol időnként úgy tűnik, mintha összezavarodnának kissé a dolgok, mintha feje tetejére állt volna minden. Zavaros lesz, ami tiszta volt, és letisztul, ami

Rovatgazda: Sánta Anikó

zavarosnak tűnt. A gazdasági és erkölcsi válság csápjai szinte mindenhová behatolnak, rágják, mérgezik lelkünket és mindennapjainkat. Korrupciótól, visszaélésektől, eldurvult vitáktól hangos a közélet, romlást okoz a pénztelenség, családok, életek mennek tönkre mások kapzsisága miatt. Érthetetlen, felfoghatatlan jelenségekről számol be a média – például arról, hogy a nagy hírű turistaparadicsomok országát csődfenyegeti, és megoldásként az is felvetődött, hogy a hitelezők eladják, elárverezik az ország szigeteit.

Ne hagyjuk, hogy minket is maguk alá gyűrjenek az események vagy a körülmények, hogy elárverezzék lelkünk szigeteit, emberségünk egy-egy értékes darabját, hogy győzedelmeskedjen a gonosz! „Ne győzzön le téged a rossz, hanem te győzd le a rosszat a jóval.” (Róm 12,21) Hiszen mindig lehet megoldást találni, még a nehéz időszakokban is! A kulcs abban a könyvben található, amelyben minden helyzetre van megoldás, s benne van az abszolút, elvitathatatlan, egyetlen igazság.

A Megváltó születésének megünneplésére készülve forgassuk örömmel a Bibliát, és tekintsünk megújulva, kifogyhatatlan reménnyel és bizakodással a jövőbe. Próbáljunk virágokat, mások és a magunk hasznára szolgáló lelki termést növesztetni a borús, téli vízi időszakban is. Ahogy a jukka is virágzik a fagyos, hideg földben – a házunk előtt.

■ GYARMATI GÁBOR

SZERETETVENDÉGSÉGRE

Szezámragos, köményes csigák

Hozzávalók a tésztahoz: 75 dkg finomliszt, 2 kiskanál só, 5 dkg élesztő, 1/2 liter langyos tej, 1 dl étolaj, 1 evőkanál cukor.

A töltelékhez: 15 dkg Rama margarin, 2 tojássárgája, 2 kiskanál só, tojásfehérje és szezámrag, egész köménymag a megszóráshoz.

A tészta elkészítéséhez az élesztőt kicsit megfuttatjuk a cukros tejben, majd az olajjal és a sóval együtt hozzáadjuk a liszthez. A tésztát nem gyúrjuk lágyra, és nem kell megkeleszteni. Téglalap alakban kö-

rülbelül 1 centiméter vastagra nyújtjuk.

A töltelék elkészítéséhez a margarint összekeverjük a tojássárgákkal és a sóval, majd a kinyújtott tésztát megkenjük vele. A két hosszabb oldaláról föltekercsük a közepéig, a közepén kettévágjuk. A tekercset másfél centiméter vastag csigákra szeleteljük.

Lapjukra fektetve a sütőlapra helyezzük őket – az elhelyezésüknek számoljunk azzal, hogy sütés közben kicsit da-

FOTÓ: BODA ZSUZSA

gadni fognak. Tetejüket megkenjük a tojásfehérjével, végül megszórjuk a magokkal. Előmelegített sütőben körülbelül 170 fokon pirulásig sütjük.

HIRDETÉS

Szeretettel hívunk és várunk minden kedves érdeklődőt *Szluka Lídia* adventi koncertjére december 11-én, vasárnap délután 16 órára a rákospalotai evangélikus Nagytemplomba (Régi Főti út 73.). Tanára *Barbara Bonney*, a Salzburgi Mozarteum egyetem professzora. Orgonán kísér: *Arató Ágnes*.

HIRDETÉS

A Budapest VIII. kerület, Vas utca 2/C épület falára márványtáblát helyeztünk annak emlékére, hogy ez az épület volt a Keresztény Ifjúsági Egyesület (KIE) székháza, a protestáns helyőrség és a Klauzál Téri Református Egyházközség temploma. Polgári kezdeményezésre épült az 1943. évben *Várady-Szabó Lajos* építész tervei alapján. A márványtábla avatására december 7-én, szerdán 11 órakor kerül sor.

Keresztény Ifjúsági Egyesület, Protestáns Tábort Püspökség, Klauzál Téri Református Egyházközség

HIRDETÉS

Felvétel a Deák téri gimnáziumba • A Deák Téri Evangélikus Gimnázium felvételt hirdet nyolcosztályos és négyosztályos tagozatára a 2012/13-as tanévre olyan, jelenleg 4., illetve 8. osztályos keresztyén – elsősorban evangélikus – tanulók számára, akiknek mind a magatartásuk, mind a tanulmányi eredményük jó. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a jelentkezőknek kötelező megírni a központi írásbeli felvételi vizsgát magyar nyelv és irodalom, valamint matematika tantárgyból. Az írásbeli vizsgákra való jelentkezés határideje: 2011. december 10.

HIRDETÉS

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Karácsonyi sorban állás helyett
válassza a Digitalstandot!

Ajándékozzon digitális újság-előfizetést, melyet gyorsan, kényelmesen és kedvező áron megvásárolhat!
A Digitalstand széles kínálatában Ön is megtalálja barátai, családtagjai kedvenc lapjait!

www.digitalstand.hu
Csatlakozzon hozzánk a Facebookon is!

A Luther Kiadó könyvesboltjának (1085 Budapest, Üllői út 24.) ünnepi nyitva tartása

- November 28. – december 23., hétfőtől péntekig: 9–18 óra
- December 3., szombat: 9–17 óra: Lónyay utcai keresztyén könyvvásár (Lónyay Utcai Református Gimnázium, 1092 Budapest, Kinizsi u. 1–7.)
- December 10., szombat: 9–13 óra
- December 17., szombat: 9–13 óra
- December 24-től zárva tartunk, nyitás 2012. január 16-án

Felhívjuk kedves megrendelőink figyelmét, hogy az ünnepek és az év eleji leltározás miatt a december 20. után érkező megrendeléseket január 16-tól tudjuk teljesíteni.

HIRDETÉS

Meghívó

Szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt december 9-én, pénteken 17 órakor a Tündérrózsa Waldorf Óvodában (1162 Budapest, Hársfa u. 58.), amely otthont és helyet biztosít a Tündérek Házának.

Az ünnepélyes megnyitón beszédet mond *Börönte Márta* evangélikus lelkész, a Csillaggyertyafény Alapítvány elnöke. Díszvendég: *Szász József*, a XVI. kerületi önkormányzat oktatási bizottságának elnöke. Köszöntőt mond *Jakab Áron*, a Rákospoti Waldorf Pedagógiai Alapítvány képviselője. Meghívott vendég: *Güntherné Papp Irma* azoknak a szülőknek a képviselőjében, akiknek a gyermekei már ismerik és beszélnek a Tündérvilágról. Beszélgethetnek *Vasvári Tünde* és *Pintér Krisztina* óvónőkkel, a Tündérek Háza megálmodói, a Tündérvilág létrehozói.

A Tündérek Háza programjáról és a Tündérvilágról bővebben tájékozódhatnak a www.tundervilag.hu honlapon. A megnyitón való részvételi szándékukat, kérjük, jelezzék december 5-ig a tunder.nyelv@gmail.com e-mail címen.

HÍREK, HIRDETÉSEK

A Keresztény Ökumenikus Baráti Társaság (KÖT) következő összejövetelén, december 5-én, hétfőn 18 órakor a budai református gyülekezet Budapest I., Szilágyi Dezső tér 3. sz. alatti helyiségében *dr. Szentpétery Péter* (Evangelikus Hittudományi Egyetem) *Az egyház egysége és az ökumenikus párbeszéd* címmel tart előadást. Mindenkit szeretettel vár a társaság vezetősége.

Adventi zenés áhítatot tartunk december 11-én, vasárnap 17 órától a szentendrei evangelikus templomban (Szentendre, Bükkös part 2.). Műsoron: adventi vespera, középkori szerzők adventi és karácsonyi művei. Vendégünk a *Stella énekegyüttes*. Minden karácsonyra készülő testvérünket, városlakót szeretettel várunk!

A budafoki evangelikus templomban december 9-én, pénteken délután 4 órakor kerül sor a *VI. magyar karácsonyi versek szavalóversenyre*. Ezt a nemes vetélkedést Budapest XXII. kerületének alsós diákjai között szervezzük. A zsűri elnöke *Bánffyné Satory Tilda*. Szeretettel várjuk az érdeklődőket.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÓRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

Referencia: www.harangontes.hu.

Levélcíme: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

HIRDETÉS

Fogadóórát minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután három órától öt óráig a Déli Egyházkerület székházában (1088 Budapest, Puskin u. 12.).

Radosné Lengyel Anna országosfelügyelő-helyettes, a Déli Egyházkerület felügyelője

GYÁSZJELENTÉS

Mély fájdalommal és megrendüléssel, de Isten akaratában megnyugodva tudatjuk, hogy *dr. Szuchovszky Gyula* életének 83. évében hazatért teremtő Urához. Drága halottunk hamvasztás utáni búcsúztatását a Deák téri evangelikus templomban tartjuk december 9-én, pénteken 14 óra 30 perckor.

A gyászoló család

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból december 4-étől december 11-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
9.00 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> 9.30 / Rádió17 (Budapest) <i>Lélekhangló</i> Az Evangelikus Rádiómisszió összeállítása (on-line adás: www.radio17.hu) 9.30 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i> 11.10 / m1 <i>Metodista magazin</i> 11.35 / m1 <i>Református ifjúsági műsor</i> 11.40 / m1 <i>Balaton-felvidéki református templomok</i> 15.05 / Bartók rádió <i>Jubiláto Deo. Évszázadok egyházi műsora</i> 21.30 / m1 <i>Sziriána</i> (amerikai film, 2005) (123')	10.00 / Torony Rádió (Békes) <i>Lélekhangló. Az Evangelikus Rádiómisszió összeállítása</i> 11.00 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i> 13.30 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi Istenünk!</i> Az evangelikus egyház félórása 14.30 / m1 <i>Budapest természeti értékei</i> 18.00 / Bartók rádió <i>200 éve született Liszt Ferenc</i> Hauser Adrienne zongorázik 21.30 / Duna Tv <i>Erdélyi kastély</i> (magyar játékfilm, 1940) (72') 22.00 / PAX Tv <i>Egy betemetett zsinagóga</i> Budán (magyar ismeretterjesztő film)	14.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzői: Mozart kortársai</i> Billentyűs muzsika 16.40 / Duna Tv <i>A sarkkörön is túl – Joulupukki birodalmában (magyar ismeretterjesztő film)</i> 19.35 / Bartók rádió <i>Erkel Ferenc: Bánk bán</i> (háromfelvonásos opera) 21.30 / Duna Tv <i>Rád talállok Marrakechben (német tévéfilm) (100')</i> 23.00 / Petőfi rádió <i>Akuszitk</i> A Star Jam Session koncertje 23.20 / Duna Tv <i>A legbátrabb város</i> (magyar dokumentum-játékfilm, 2009) (98') 23.30 / m1 <i>Barangolás öt kontinensen</i>	5.25 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i> 10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó. Benne: Henry du Mont: Babilon folyói fölött – 136. zsoltár</i> 13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórása 19.30 / Kossuth rádió <i>Vacka Rádió</i> (folytatásos mese) 21.00 / Duna 2 <i>Száztagú kisebbség (magyar dokumentumfilm)</i> 21.10 / m1 <i>On the Spot</i> (dokumentumfilm-sorozat) 21.25 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Benne: Lorenzo Ghielmi orgonál
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
10.50 / m2 <i>Természetfilmesek és egyéb állatfajták</i> 11.05 / Kossuth rádió <i>A Hely (riportműsor)</i> 12.05 / Bartók rádió <i>A Monteverdi Kórus és az Angol Barokk Szólisták Bach-hangversenye</i> 178., 136. és 45. kantáta 16.15 / Duna Tv <i>Virágzó Magyarország (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i> 16.55 / m2 <i>Rövid pályás úszó-Európa-bajnokság</i> Élő közvetítés Szczeinből 21.30 / Duna Tv <i>Hamvadó cigarettavég</i> (magyar játékfilm, 2001) (120') 23.25 / m1 <i>Angi jelenti (riportműsor)</i>	14.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzői: Mozart kortársai</i> Egyházzene 15.15 / Duna Tv <i>Lyukasóra</i> (irodalmi műsor) 16.00 / m2 <i>Mindentudás Egyeteme 2.0</i> 17.20 / Duna 2 <i>Duna anizsz</i> 19.43 / Kossuth rádió <i>Téli mese-ház</i> T. Hováth József és a Kaláka együttes felvételeiből 20.00 / PAX Tv <i>Fassang László orgona-koncertje</i> 22.25 / Duna 2 <i>A kezdet vége</i> (magyar tévéfilm) (78') 23.10 / Duna Tv <i>A titokzatos Dante</i> (olasz dokumentumfilm)	6.10 / Duna Tv <i>Ezer év szentjei (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i> 8.05 / Duna Tv <i>A mesemondó – Hans Christian Andersen modern klasszikusai</i> (dán mesesorozat) 9.00 / m2 <i>A Biblia gyermekeknek – az Újszövetség</i> 14.00 / Bartók rádió <i>Évforduló nyomában</i> 16.15 / Duna Tv <i>Szelek szárnyán – Karácsonyi történet</i> (kanadai tévéfilm, 2000) 19.00 / Duna Tv <i>A csoda</i> Közvetítés a József Attila Színházból, felvételről 23.35 / m1 <i>A Nemadomfel együttes koncertje</i>	6.00 / Bartók rádió <i>Muzsikáló reggel</i> Benne: vasárnapi orgonamuzsika 9.00 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> 9.30 / Duna Tv <i>Élő egyház</i> (vallási híradó) 10.04 / Kossuth rádió <i>Református istentisztelet közvetítése Székesfehérvárról</i> Igét hirdet Somogyi László lelkész 10.05 / m1 <i>Református magazin</i> 10.30 / m1 <i>Református ifjúsági műsor</i> 12.05 / m1 <i>Zegzugos történetek</i> Kaposvár, Fő utca 22.35 / m2 <i>A hét nyolcadik napja</i> (magyar film, 2006) (100')

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Jákób megfogadta Istennek: Bármit adsz nekem, a tizedét neked adom. 1Móz 28,22 (2Kor 9,7; Lk 21,25–33; Jak 5,7–8; Zsolt 80) Jákób menekül testvére jogos haragja elől, és bizonytalan jövő felé tart. Az úton találkozik Istennel, aki megígéri, hogy vele lesz, és megőrzi. Jákób ennek hatására megfogadja, hogy tizedet fog adni mindenéből. Van, aki azt gondolja, hogy csak a kisegyházak tagjai fizetnek tizedet. Valójában nálunk, evangelikusoknál is vannak olyanok, akik anyagi javaikat Istentől kapottnak tekintik, ezért fizetésük tizedét önszántukból egyházfenntartásra, adakozásra, jótékony célra fordítják. Hálás a szívük, és tudják, hogy emiatt nem szenvednek majd hiányt. Jó példa ez, amelyet jó lenne, ha minél többen követnének!

Hétfő

Miért nézed a szálkát atyádfia szemében, a magad szemében pedig miért nem veszed észre még a gerendát sem? Mt 7,3 (Péld 23,17; Zsid 6,9–12; Ézs 42,18–25) Megfigyeltem, hogy leginkább azt a bűnt szoktam észrevenni és szóvá tenni mások életében, amellyel én is küzdök. Pedig Jézus nem azt várja tőlem, hogy kritizáljak másokat, hanem azt, hogy törődjek a magam dolgával. Az ige ma önvizsgálatra indít, és figyelmeztet: vegyem észre, és az ő segítségével rendezzem a saját – gerendányi – vétkeimet!

Kedd

Jézus megkérdezte Bartimeustól: „Mit kívánsz, mit tegyek veled?” A vak ezt mondta: „Mester, hogy újra lássak.” Mk 10,51 (Ézs 50,10b; Jel 2,12–17; Ézs 43,1–7) Fura kérdés. Ugyan mi mást kívánhatna egy vak, mint azt, hogy visszakapja a látását? A helyzet azonban nem ilyen egyértelmű. Annyi ma a bizonytalan ember, akinek fogalma sincs, mire van szüksége, vagy annyira szégyelli a baját, fogyatékoságát, hogy tudomást se akar venni róla. Jézus ma megkérdezi: tudod-e, mi a bajod? És ugye azért jöttél hozzám, mert tudod, hogy én segíthetek rajtad?

Szerda

Fordulj felém, és könyörülj rajtam, mert magányos és nyomorult vagyok. Zsolt 25,16 (2Tim 4,17; Jel 2,1–7; Ézs 43,8–13) A 25. zsoltár egy nehéz helyzetben lévő ember imádsága, aki szabadulásra, vezetésre, megoldásra vágyik, és ezt Istennél keresi. Emberi kapcsolata – talán saját maga vagy mások miatt – nem működnek, ezért a magányosság, elhagyatottság és árvaság érzése uralodik el rajta. Öszintén bevallja, mennyire nyomorult és szegény, és ezen nem tud változtatni. Ha ilyen helyzetben vagyunk, bátran tanuljunk a zsoltárostól: kiáltunk mennyei Atyánkhoz, kérjük, hogy forduljon hozzánk, és mondjuk el neki, hogyan érezzük magunkat!

Csütörtök

Az Úr mindenkinek megfizet a maga igazsága és hűsége szerint. 1Sám 26,23 (Gal 6,9; 2Kor 5,1–10; Ézs 43,14–21) Saul király teljesen kifordul önmagából, gyilkos indulat és féltékenység ver gyökeret a szívében, Dávidnak ezért menekülnie kell. Többször lehetősége nyílik arra, hogy bosszút álljon, mégsem emel kezét az Úr felkentjére, mert nem az számít, hogy jogosak-e a sérelmei. Számára Isten igazsága és hűsége a mérce, és tudja, hogy csak az Úrnak van joga megítélni a bűnöst. Időnként jó lenne példát venni ebben Dávidról, amikor bántóinknak rosszat kívánunk... Azonban a másik oldal is ismerős: amikor mi követünk el bűnt, s jogos felettünk az ítélő szó. Ilyenkor halljuk meg az evangéliumot: Isten az ő igazságát és hűségét megmutatta az Úr Jézusban. Nem a mi tetteinkre tekint, hanem a megfeszített, nekünk örök életet szerző Krisztusra.

Péntek

Tudom, kiben hiszek, és meg vagyok győződve, hogy neki van hatalma arra, hogy a rám bízott kincset megőrizze arra a napra. 2Tim 1,12 (Zsolt 39,8; Lk 22,66–71; Ézs 43,22–28) Pál apostol úgy élte az életét és úgy végezte a szolgálatát, hogy bizonyosság volt a szívében. Nem azért hitt, mert jó, ha az ember hisz valamiben, nem azért prédikált, mert ehhez támadt kedve, és nem azért volt keresztény, mert ez a vallás kezdett elterjedni, hanem mert a Jézussal való személyes találkozás gyökeresen megváltoztatta az életét. Biztos volt abban, hogy Jézus az ő Megváltója, és egyedül neki van hatalma arra, hogy megőrizze őt, és örök életet adjon neki. Ugye bennünk is megvan ez a bizonyosság?

Szombat

Isten tett alkalmassá minket arra, hogy az új szövetség szolgái legyünk. 2Kor 3,6 (Ez 37,26; 1Thessz 4,13–18; Ézs 44,1–8) A Biblia fontos fogalma a szövetség. Isten kiválasztotta a zsidókat, és szövetségre lépett velük, de ez a nép hűtlensége miatt nem működött. Isten ezért Jézusban új szövetséget kötött, amely alapjaiban és távlatában is más, mint az előző. Jézus mindenkit hív Isten közelébe, és nem a törvény megtartása, hanem a benne való hit alapján üdvözít. Megváltott gyermekeinek pedig feladatul adja, hogy hirdessék, éljék az evangéliumot, s erre alkalmassá is ő tesz.

■ HULEJ ENIKŐ

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangelikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line:** www.evelet.hu, www.evangelikusélet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu • **Előfizetés:** elofizetes@evelet.hu.
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (károly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő:** Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line:** Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). **Rovatvezetők:** Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Hafenscher Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghegyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó:** Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).
Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

